

Prime Minister's

AWARDS

ປ ພ.ສ.

໒໕໒໔

Prime Minister's

AWARDS

ପ.ମ.ମ.

୨୦୧୮

คำนำ

“เด็กและเยาวชนคือทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ” แต่สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำที่ทำให้พวกเขาต้องหลุดออกจากระบบการศึกษาคือโจทย์ที่ท้าทายและรอคอยการแก้ไขอย่างเป็นระบบ การขับเคลื่อนนโยบาย Thailand Zero Dropout (TZD) ตลอดระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา (๒๕๖๗ - ๒๕๖๙) จึงไม่ใช่เพียงภารกิจของกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง แต่เป็นการรวมพลังของ “ภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษา” จากทุกภาคส่วนที่ร่วมกันรังสรรค์ทางเลือกใหม่ให้แก่เด็กและเยาวชน

การยกระดับสู่ Thailand Zero Dropout Plus (TZD+) ในปี ๒๕๖๙ คือก้าวสำคัญที่สะท้อนถึงการปรับตัวอย่างรวดเร็ว โดยเน้นย้ำแนวคิด “ป้องกัน-ช่วยเหลือ-ดูแล” เพื่อให้เด็กที่อยู่ในภาวะวิกฤตได้รับการโอบอุ้มอย่างทัน่วงที และเด็กที่เพิ่งหลุดจากระบบได้รับโอกาสในการ “เปลี่ยนงานให้เป็นหน่วยกิต” หรือ “เปลี่ยนชีวิตให้เป็นโอกาสการเรียนรู้” ผ่านนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น

หนังสือเล่มนี้เปรียบเสมือนบันทึกแห่งความสำเร็จของเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานจริงจากทุกภาคส่วน ทั้งระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และบุคคลผู้เป็นฟันเฟืองสำคัญที่พิสูจน์ให้เห็นว่า “ระบบที่ดีพอจะสามารถรองรับเด็กทุกคนได้ ไม่ว่าจะมี ความแตกต่างหรือเงื่อนไขชีวิตอย่างไร”

รางวัล Prime Minister’s TZD+ Awards ประจำปี ๒๕๖๙ จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการแสดงความขอบคุณและเชิดชูเกียรติแด่ทุกท่านที่อุทิศตนสร้างพื้นที่ปลอดภัยและสร้างอนาคตให้กับเด็กไทย

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องราวความสำเร็จที่ปรากฏในหน้ากระดาษเหล่านี้ จะเป็นต้นแบบและพลังขับเคลื่อนสำคัญให้ประเทศไทยเดินหน้าต่อไปสู่การเป็นสังคมแห่งโอกาสที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังอย่างแท้จริง

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
Thailand Zero Dropout Plus	๖
หลักเกณฑ์การพิจารณารางวัล Prime Minister's TZD+ Awards ประจำปี ๒๕๖๙	๑๔
ประเภทรางวัล Prime Minister's Thailand Zero Dropout Plus Awards ประจำปี ๒๕๖๙	
รางวัลเกียรติยศเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ นายเศรษฐา ทวีสิน	๒๒
รางวัลจังหวัดชั้นเคลื่อน Zero Dropout	
จังหวัดปัตตานี	๒๕
จังหวัดยะลา	๒๘
จังหวัดกาญจนบุรี	๓๑
รางวัลองค์กรชั้นเคลื่อน Zero Dropout	
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง (อบต.บ่อแดง) อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	๓๕
มูลนิธิกระจกเงา	๓๘
บริษัท แสนลิรี จำกัด (มหาชน)	๔๒

	หน้า
รางวัลนวัตกรรมการศึกษายืดหยุ่น Flexible Learning	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๑ (สพป.ราชบุรี เขต ๑)	๔๗
กระทรวงยุติธรรม	๕๑
สมาคมศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน	๕๔
รางวัลบุคคลผู้ขับเคลื่อน TZD+ ดีเด่น	
นางสาวทองพูล บัวศรี	๕๘
นายวิฑิต เดิมผลบุญ	๖๑
นายวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ	๖๔

Thailand Zero Dropout Plus

ยกระดับการขับเคลื่อนนโยบายจากการค้นหา ช่วยเหลือ ส่งต่อ
สู่การป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา ดูแลเด็กและเยาวชน
ในภาวะวิกฤต สร้างการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีคุณภาพ พัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ตามศักยภาพ

การสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ถือเป็นภารกิจสำคัญของประเทศในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต การพัฒนาศักยภาพของประชากร และความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

รัฐบาลได้กำหนดนโยบาย “การแก้ไขปัญหาลูกหลานนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์” (Thailand Zero Dropout: TZD) เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม ในการค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือ และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทุกคนสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทของตนเอง

จุดเริ่มต้นของนโยบาย Thailand Zero Dropout

เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๖ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ได้มีข้อสั่งการสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) บูรณาการฐานข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคล เพื่อค้นหาและนำเด็กและเยาวชน

ที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้กลับคืนสู่เส้นทางการเรียนรู้ การดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นครั้งสำคัญของความร่วมมือระดับชาติ

โดยผลการสำรวจ ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๖ พบว่ามีเด็กและเยาวชนในช่วงอายุ ๓ – ๑๘ ปี ที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาจำนวน ๑,๐๒๕,๕๑๔ คน ซึ่งตัวเลขดังกล่าวได้กลายเป็นฐานข้อมูลสำคัญและเป็นเข็มทิศในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืนต่อไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบนโยบาย “การแก้ไขปัญหาลูกหลานนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์” (Thailand Zero Dropout) พร้อมมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการ มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบไม่ให้มีเด็กและเยาวชนคนใด “สูญหาย” จากการเรียนรู้และการดูแลของรัฐ กำหนดแผนการดำเนินงานระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๗ – ๒๕๗๐)

โดยในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ หน่วยงานภาครัฐ ๑๑ หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพ (Thailand Zero Dropout) ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสาระสำคัญระบุถึงบทบาทของแต่ละหน่วยงานในการกิจขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ และได้ร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม

๔. มาตรการสำคัญ ในการขับเคลื่อน

Thailand Zero Dropout

มาตรการที่ ๑ การค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การค้นหาพบเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา มุ่งบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการ และข้อมูลทะเบียนราษฎรของกระทรวงมหาดไทย รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถค้นหาเด็กและเยาวชน

นอกระบบการศึกษาได้อย่างครบถ้วนและแม่นยำ ทั้งนี้ได้มอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาระบบสารสนเทศกลางสำหรับรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลในระยะยาว ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการระดับชาติ

มาตรการที่ ๒ การติดตาม ช่วยเหลือส่งต่อ และดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนแต่ละราย และกำหนดให้มีการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ผ่านกลไกคณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน พร้อมพัฒนาระบบการช่วยเหลือและส่งต่อเด็กและเยาวชนเป็นรายกรณี เพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมทั้งด้านการศึกษา สุขภาวะ พัฒนาการ สภาพความเป็นอยู่

และสภาพสังคม นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระดับตำบล ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการแบบเบ็ดเสร็จในการดูแลเด็กและเยาวชนในพื้นที่

มาตรการที่ ๓ การจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาและพัฒนาเต็มศักยภาพของตนเอง มุ่งส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละราย ผ่านการรับรองและเทียบโอนคุณวุฒิระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา ภาคเอกชน

และภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการเรียนรู้ควบคู่กับการทำงานเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสร้างรายได้ระหว่างการศึกษ

มาตรการที่ ๔ การส่งเสริมผู้ประกอบการภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้

มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ในลักษณะ Learn to Earn ให้เด็กและเยาวชนอายุ ๑๕ - ๑๘ ปี ได้พัฒนาทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานเหมาะสมตามศักยภาพและมีรายได้เสริมระหว่างการศึกษ

การยกระดับสู่ Thailand Zero Dropout Plus

วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๘ คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาระดับชาติ (คกศ.) ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ (พลตำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ ประธาน คกศ. ในขณะนั้น) เห็นชอบการยกระดับ Thailand Zero Dropout สู่ Thailand Zero Dropout Plus หรือ TZD+ เพื่อให้มีความสำคัญกับการป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา ดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในภาวะวิกฤตหรือกลุ่มที่หลุดจากระบบการศึกษาชั่วคราว และการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นมีคุณภาพภายใต้แนวคิด “ครอบคลุม รวดเร็ว และป้องกัน” โดยการยกระดับดังกล่าวมุ่งเน้นเป้าหมายสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่

ประการแรก การป้องกันไม่ให้เด็กที่มีความเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษากลายเป็นการหลุดออกจากระบบอย่างถาวร โดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤต เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต้องเร่งเข้าถึงตัวเด็กและครอบครัว พร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างทันทั่วถึง

ประการที่สอง การเพิ่มช่องทางและกลไกในการค้นหาเด็กที่เพิ่งหลุดออกจากระบบการศึกษา ผ่านการทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู และสถานศึกษารวมทั้งการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับระบบ พม. Smart และระบบแจ้งเหตุของกระทรวง

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้การช่วยเหลือสามารถดำเนินการควบคู่กันทั้งด้านการศึกษาและสวัสดิการสังคม

ผลการดำเนินงาน ปี ๒๕๖๙

มาตรการที่ ๑ การค้นหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นับตั้งแต่เริ่มดำเนินนโยบายในปี ๒๕๖๗ ซึ่งประเทศไทยพบข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาจำนวน ๑,๐๒๕,๕๑๔ คน นำไปสู่การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานหนึ่งปีถัดมา ปี ๒๕๖๘ พบข้อมูลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษากว่า ๙๘๒,๓๐๔ คน และ ปี ๒๕๖๙ มีจำนวน ๖๐๓,๐๙๕ คน (โดยไม่นับรวมเด็กและเยาวชนผู้มีเลขบัตรประชาชนหลักแรกเป็นเลขศูนย์หรือเป็นผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนอีกจำนวน ๒๗๐,๗๓๐ คน)

มาตรการที่ ๒ การติดตาม ช่วยเหลือส่งต่อ และดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ และตำบล นำไปสู่การติดตาม ค้นหาช่วยเหลือและดูแลเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อในระบบการศึกษาจำนวน ๙๘๒,๓๐๔ คน

(ตามข้อมูลของปี๒๕๖๘)ด้วยระบบการจัดการรายกรณี (Case Management System: CMS) และการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่าสามารถสำรวจติดตามตัวเด็กและเยาวชนได้แล้วจำนวน ๘๕๙,๒๐๘ คน และมีเด็กและเยาวชนจำนวน ๓๓๔,๘๔๙ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๘ ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ในภาคเรียนที่ ๑ ของปีการศึกษา ๒๕๖๘ โดยแบ่งตามระดับการศึกษาได้ ดังนี้ ระดับอนุบาล จำนวน ๑๙๖,๘๕๙ คน ระดับประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น (การศึกษาภาคบังคับ) จำนวน ๖๗,๔๙๓ คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน ๗๐,๔๙๗ คน

สำหรับการดูแลและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาชั่วคราว ได้มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายเพื่อดูแลและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาชั่วคราว เพื่อเป็นเงินช่วยเหลือฉุกเฉิน บรรเทาอุปสรรคในการศึกษา หรือการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุอุทกภัยในพื้นที่ภาคใหญ่ จังหวัดสงขลาแล้ว จำนวน ๓,๒๑๐ คน

มาตรการที่ ๓ การจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น มีคุณภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของเด็กและเยาวชนแต่ละราย

สพฐ. นำแนวคิดการจัดการศึกษาตาม พรบ. การศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๑๒ และ มาตรา ๑๕ มาใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา

เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เกิดเป็น
แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น มีคุณภาพ
โดยสถานศึกษา องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน
หรือหน่วยจัดการศึกษาอื่น ๆ ให้มีแนวทาง
ที่หลากหลายเพื่อป้องกันการหลุดจาก
ระบบการศึกษา และนำเด็กเยาวชนที่หลุดจาก
ระบบการศึกษา อาทิ ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ
(นาร่องใน ๖๓ สถานศึกษา และขยายสู่
๙๒๗ สถานศึกษา ครอบคลุม ๒๔๕
เขตพื้นที่การศึกษาทุกจังหวัด) เครือข่าย
ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ นวัตกรรม
โรงเรียนมือถือ “Mobile School” หรือ
แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิต DOLEdemy
ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) รวมถึง
ระบบ พม.Smart

มาตรการที่ ๔ การส่งเสริมผู้ประกอบการ ภาคเอกชนให้เข้ามาร่วมจัดการศึกษา หรือการเรียนรู้

การส่งเสริมการจัดการศึกษาหรือ
การเรียนรู้ ควบคู่กับการทำงาน หรือ Learn
to Earn โดยการทดลองต้นแบบการทำงาน
กับภาคเอกชนในระดับจังหวัดเพื่อสร้าง
การเรียนรู้ควบคู่กับการมีรายได้ (Learn to
Earn) ให้ผู้เรียนมีงานทำระหว่างเรียน
และการยกระดับทักษะเพื่อการมีอาชีพ
พบว่า มีความจำเป็นต้องพึ่งพาระบบ
ในการดูแลและสนับสนุนอย่างใกล้ชิด
ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การเข้าสู่
กระบวนการฝึกอบรม ระหว่างการฝึกงาน
การทำงาน ซึ่งต้องดำเนินการร่วมกันระหว่าง
ทีมพี่เลี้ยง สถานฝึกอบรม สถานประกอบการ

**การติดตาม ค้นหา ช่วยเหลือ
และดูแลเด็กและเยาวชนที่ไม่มีชื่อ
ในระบบการศึกษา (ตามข้อมูล
ปี ๒๕๖๘) ด้วยระบบการจัดการ
รายกรณี ทำให้เด็กและเยาวชน
จำนวน ๓๓๔,๘๔๙ คน
หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๘
ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา**

และครอบครัว รวมถึงมีกลไกในการติดตาม
และดูแลกลุ่มเป้าหมายที่หลุดจากเส้นทาง
การเรียนรู้ซ้ำ เพื่อให้มีระบบเสริมแรงและ
พัฒนาทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนที่ยังต้องการ
การสนับสนุนเพิ่มเติมในระหว่างการปรับตัว
สู่โลกการทำงานจริง

แม้ว่าจะมีความร่วมมือค้นหาช่วยเหลือ
เด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา
เป็นวงกว้าง แต่ยังคงมีเด็กและเยาวชน
อีกจำนวนมากที่รอโอกาสกลับเข้าสู่เส้นทาง
การเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ การขับเคลื่อน
Thailand Zero Dropout Plus จึงยังคง
เดินทางต่อไปอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการ
เชิดชูเกียรติผู้ปฏิบัติงานผ่าน Prime
Minister's TZD+ Awards เพื่อสร้าง
ขวัญกำลังใจแก่บุคลากร หน่วยงาน และ
ภาคีเครือข่าย ที่ทุ่มเทในการสร้างโอกาส
ทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน
อันจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ที่มีคุณภาพและการสร้างสังคมแห่งโอกาส
ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

หลักเกณฑ์การพิจารณารางวัล Prime Minister's TZD⁺ Awards ประจำปี ๒๕๖๙

คณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา
ระดับชาติ (คคศ.) จัดให้มีการมอบรางวัล Prime Minister's TZD⁺ Awards
ประจำปี ๒๕๖๙ ให้แก่หน่วยงานหรือองค์กรที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
การแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ หรือ
Thailand Zero Dropout Plus

เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติหน่วยงานหรือองค์กรที่ร่วมขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้สังคมเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในประเทศไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ประกอบกับมติ คกกศ. ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๙ จึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติหน่วยงานที่เป็นต้นแบบและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

๑.๒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ร่วมกันขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๑.๓ เพื่อรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนและสังคมเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

๒. ประเภทรางวัล Prime Minister's TZD⁺ Awards

มี ๔ ประเภทรางวัล โดยทุกประเภทจะได้รับโล่รางวัลของนายกรัฐมนตรี ได้แก่

๒.๑ รางวัล “จังหวัดขับเคลื่อน Zero Dropout” จำนวน ๓ รางวัล

๒.๒ รางวัล “องค์กรขับเคลื่อน Zero Dropout” จำนวน ๓ รางวัล

๒.๓ รางวัล “นวัตกรรมการศึกษายืดหยุ่น Flexible Learning”

จำนวน ๓ รางวัล

๒.๔ รางวัล “บุคคลผู้ขับเคลื่อน TZD⁺ ดีเด่น” จำนวน ๓ รางวัล

๓. รูปแบบการเสนอชื่อและแนวทางการคัดเลือก

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน นอกระบบการศึกษาระดับชาติ จะเป็นผู้ดำเนินการพิจารณาประมวลผล และเสนอชื่อหน่วยงาน องค์กร สถานศึกษา หรือบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยวิเคราะห์และคัดกรองจากข้อมูลผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ๓ ส่วน ดังนี้

๓.๑ ข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๘ ที่รายงานตามแนวทางของ คคศ. ผ่านทางกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) หรือ กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) (สำหรับรางวัลประเภทที่ ๑ และที่ ๒)

๓.๒ ข้อมูลการค้นหาและช่วยเหลือเด็กในระบบ Thailand Zero Dropout Plus และการบูรณาการกับฐานข้อมูลอื่น ๆ อาทิ ระบบศูนย์บริการแลกเปลี่ยนข้อมูลการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ระบบ Exchange) จนถึงรอบวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ (สำหรับรางวัลประเภทที่ ๑ และที่ ๒)

๓.๓ ข้อมูลแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของการสร้างภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลายในการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

๔. หลักเกณฑ์การพิจารณา

๔.๑ รางวัล “จังหวัดขับเคลื่อน Zero Dropout”

เงื่อนไขในการคัดกรอง เป็นจังหวัดที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น มีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการวางแผนการช่วยเหลือเด็กนอกระบบการศึกษา มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีนโยบายเชิงรุกในการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเงื่อนไขในการคัดกรอง จังหวัดที่จะได้รับการพิจารณา ต้องมีผลการดำเนินงานทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

- (๑) มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๘ ที่รายงานตามแนวทางของ คคส. ผ่านทาง กสศ. หรือ สป.ศธ.
- (๒) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด
- (๓) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับพื้นที่ (อำเภอ/ตำบล) มากกว่าร้อยละ ๗๐
- (๔) คณะกรรมการระดับพื้นที่ (อำเภอ/ตำบล) มากกว่าร้อยละ ๕๐
- (๕) มีการค้นหาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษา จำนวนไม่เกิน ๑ ปี (โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัด และโรงเรียนในสังกัด) และเด็กและเยาวชนนอกระบบกลุ่มเปราะบาง ที่รับเงินสงเคราะห์ (โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และหน่วยงานในสังกัด)

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- (๑) ผลการดำเนินการค้นหาและช่วยเหลือที่มีการสำรวจผ่านระบบ TZD+ และระบบ Exchange ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙
- (๒) ความร่วมมือของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่

๔.๒ รางวัล “องค์กรขับเคลื่อน Zero Dropout”

องค์กร หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน หรือประชาสังคม ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโครงการ Thailand Zero Dropout Plus ผ่านการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินมาตรการต่าง ๆ หรือการขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่ โดยพิจารณา ดังนี้

๔.๒.๑ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

เงื่อนไขในการคัดกรอง องค์กรที่จะได้รับการพิจารณา ต้องมีผลการดำเนินงาน ทั้ง ๒ ด้าน ดังนี้

- (๑) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๒) มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- (๑) ผลการดำเนินการค้นหาและช่วยเหลือที่มีการสำรวจผ่านระบบ TZD+ และระบบ Exchange ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๔
- (๒) เป็นแกนกลางในการบูรณาการความร่วมมือในการระดมทุน ทรัพยากร หรือปัจจัยสนับสนุนในพื้นที่การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา
- (๓) มีระบบเชื่อมต่อและส่งต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายร่วมกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่ตกหล่น
- (๔) เป็นพี่เลี้ยงหรือสนับสนุนให้เกิดการขยายผลการดำเนินงานไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียงหรือเครือข่าย

๔.๒.๒ สำหรับองค์กรภาคประชาสังคม

เงื่อนไขในการคัดกรอง องค์กรที่จะได้รับการพิจารณา มีผลการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา หรือ Thailand Zero Dropout Plus ในการระดมทรัพยากร การจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นให้กับเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- (๑) เป็นกลไกหรือมีบทบาทนำในการระดมทุนหรือทรัพยากรจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา
- (๒) มีตัวแบบการดำเนินงานที่สนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น
- (๓) เป็นพี่เลี้ยงหรือสนับสนุนให้เกิดการขยายผลการดำเนินงาน ให้เกิดการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

๔.๒.๓ สำหรับองค์กรภาคเอกชน

เงื่อนไขในการคัดกรอง องค์กรที่จะได้รับการพิจารณา มีผลการดำเนินงาน การขับเคลื่อนเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา หรือ Thailand Zero Dropout Plus

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- (๑) มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว โดยไม่จำกัดอยู่เพียงกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ในลักษณะชั่วคราว
- (๒) มีรูปแบบความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ โดยเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการขับเคลื่อนร่วมพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยยึดความต้องการและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ตลอดจนร่วมบูรณาการแผนงานและงบประมาณอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้
- (๓) มีการนำศักยภาพหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะขององค์กรมาพัฒนานวัตกรรมหรือแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่

๔.๓ รางวัล “นวัตกรรมการศึกษายืดหยุ่น Flexible Learning”

เงื่อนไขในการคัดกรอง สถานศึกษา โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยจัดการศึกษา หรือหน่วยงานร่วมจัดที่มีกลไกการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำเด็กและเยาวชนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีผลลัพธ์เชิงประจักษ์ในการลดจำนวนผู้หลุดออกจากระบบการศึกษา และมีแนวทางการสนับสนุนกลุ่มเสี่ยงที่ชัดเจน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- (๑) มีผลงานเด่นชัดในการป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา รวมถึงการนำกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้หรือการฝึกทักษะอาชีพ
- (๒) มีแนวทางหรือนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและมีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ
- (๓) มีภาคีร่วมขับเคลื่อนที่หลากหลายและเข้มแข็ง อาทิ สถานศึกษา ชุมชน วัด ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ และผู้ประกอบการ

๔.๔ รางวัล “บุคคลผู้ขับเคลื่อน TZD+ ดีเด่น”

เงื่อนไขในการคัดกรอง บุคคลผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาทั้งในระดับชาติ นโยบาย หรือขับเคลื่อนสังคม โดยส่งเสริมเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาทักษะ และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

- (๑) มีผลงานเชิงประจักษ์ที่ส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนนโยบายหรือการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในระดับชาตินโยบาย หรือสังคม โดยสามารถสร้างความตระหนักและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างกว้างขวาง จนนำไปสู่การป้องกันการหลุดออกจากระบบ การติดตามช่วยเหลือ หรือการนำเด็กและเยาวชนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะอาชีพ
- (๒) ผลักดัน สนับสนุนให้เกิดการขยายผลนวัตกรรมการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในวงกว้าง

๕. การพิจารณาคัดเลือกและมอบรางวัล

๕.๑ คคศ. ได้มอบหมายให้คณะกรรมการบูรณาการการทำงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกผู้สมควรได้รับรางวัล

๕.๒ การพิจารณาคัดเลือกของคณะกรรมการบูรณาการการทำงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น

(๑) ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการฯ ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของหน่วยงานหรือบุคคลและกลั่นกรองผลงานเบื้องต้นจากข้อมูลและเอกสารหลักฐานที่นำเสนอ และข้อมูลการดำเนินงานในระบบข้อมูล Thailand Zero Dropout Plus โดยพิจารณาร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา

(๒) คณะกรรมการฯ พิจารณาผลงานของหน่วยงานหรือบุคคลจากแบบเสนอผลงาน ข้อมูลและเอกสารหลักฐานนำเสนอ และข้อมูลการดำเนินงานในระบบข้อมูล Thailand Zero Dropout Plus ตามหลักเกณฑ์ และคัดเลือกผู้สมควรได้รับรางวัลตามประเภทรางวัล และจำนวนรางวัลในข้อ ๒ แล้วเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับรางวัลต่อ คคศ. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๕.๓ คคศ. จะประกาศผลการคัดเลือกรางวัล Prime Minister's TZD+ Awards ประจำปี ๒๕๖๙ ภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๙ ผ่านทางเว็บไซต์ www.eef.or.th โดยผลการพิจารณาและคำวินิจฉัยของ คคศ. ให้ถือเป็นที่สุด

รางวัลเกียรติยศ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

นายเศรษฐา ทวีสิน อดีตนายกรัฐมนตรี

ย้อนกลับไปเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ด้วยความห่วงใยในอนาคตของเยาวชนไทย คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีมติเห็นชอบให้การแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนนอกระบบการศึกษาเป็น “วาระแห่งชาติ”

นายเศรษฐาได้ให้ความสำคัญและเร่งรัดให้ทุกภาคส่วนดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยเพียง ๑ เดือนถัดมา คือในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ นายเศรษฐาได้สั่งการให้ ๑๑ หน่วยงานหลักร่วมบูรณาการการทำงานเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาอย่างเต็มกำลัง ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) กระทรวงแรงงาน (รง.) กระทรวงยุติธรรม (ยธ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.) และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

นับเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่มีหน่วยงานร่วมบูรณาการมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา พร้อมกำหนด ๔ มาตรการสำคัญ ภายใต้โครงการ Thailand Zero Dropout เพื่อค้นหาเด็กและเยาวชนอายุ ๓ – ๑๘ ปี ที่ตกหล่นจากฐานข้อมูลการศึกษา และดูแลช่วยเหลือให้พวกเขากลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อให้ประเทศไทยก้าวไปสู่เป้าหมาย “การแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์” อย่างยั่งยืน

นายเศรษฐาไม่เพียงแต่สั่งการเพื่อค้นหาเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ยังนำความห่วงใยนี้เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จนได้รับการกำหนดให้เป็นวาระสำคัญของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่านับจากนี้ไปจะไม่มียุคคนไทยคนใดต้องถูกทอดทิ้งออกจากระบบการศึกษาอีก

ปัจจุบันนโยบายดังกล่าวได้รับการสานต่อโดยทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ นำนโยบายสู่การขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา จากข้อมูลเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาจำนวน ๑.๐๒ ล้านคน ในปี ๒๕๖๗ ได้รับการค้นหาดูแล และป้องกันการหลุดจากระบบอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้สถานการณ์คลี่คลายลงตามลำดับ โดยปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาซึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการค้นหาและให้ความช่วยเหลืออีกราว ๖.๐๓ แสนคน

รางวัล จังหวัดขับเคลื่อน Zero Dropout

จังหวัดปัตตานี

“สร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและเข้มแข็งที่สุด” โดยผนึกกำลังจากฝ่ายปกครอง ท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา รพ.สต. บัณฑิตอาสา และ อสม. เพื่อบูรณาการการทำงานทั้งในมิติการค้นหา ดูแลส่งต่อ และป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา พร้อมสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นผ่าน **“หลักสูตรฟุตบอล”** และนวัตกรรมการระดมทุนผ่านกองทุนทางศาสนา จัดตั้งเป็น **“กองทุนบูรเดาะปัตตานี” (Budak Pattani)** เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในพื้นที่อย่างตรงจุดและยั่งยืน

๑. ผลการดำเนินงาน

เป้าหมายของจังหวัดปัตตานีต้องการให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา จึงเกิดการรวมพลังภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกพื้นที่ ที่มีทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมที่มาเป็นพันธมิตรสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน นำมาสู่การทำงานเชิงรุกผ่านแนวคิด “พื้นที่ร่วม” คือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแบ่งปันข้อมูลและทรัพยากร สอดคล้องกับการขับเคลื่อนมาตรการ Thailand Zero Dropout Plus พร้อมดำเนินการ ๔ มาตรการ “ค้นหา-ช่วยเหลือ-ส่งต่อ-ดูแล” โดยอาศัยกลไกในพื้นที่ทุกระดับ

ผลการค้นหาและช่วยเหลือที่มีการสำรวจผ่านระบบ TZD+ และระบบ Exchange ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

- จังหวัดปัตตานีแต่งตั้งคณะกรรมการระดับตำบลได้ครบร้อยละ ๑๐๐
- ปี ๒๕๖๘ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๑๘,๔๖๖ คน ทำการสำรวจ ๑๘,๐๖๑ คน (ร้อยละ ๙๘) และให้การช่วยเหลือแล้ว ๕๘๐ คน
- ปี ๒๕๖๙ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๑๒,๕๐๖ คน ทำการสำรวจ ๑,๔๑๘ คน (ร้อยละ ๑๑) และอยู่ระหว่างจัดทำแผนช่วยเหลือ

๒. ความร่วมมือของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่

• **มีกลไกการสำรวจเชิงรุกโดยคนในชุมชน** ได้แก่ อปท. (อบจ., เทศบาล และ อบต.) เครือข่ายผู้นำทางศาสนา รพ.สต., บัณฑิตอาสา, อสม., อพม., ผู้นำชุมชน ที่ดำเนินการร่วมกันอย่างบูรณาการ ทำให้การสำรวจทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงครัวเรือนและเด็กและเยาวชน เนื่องจากได้รับความไว้วางใจ เข้าใจการสื่อสารและบริบทพื้นที่เป็นอย่างดี

• **พัฒนาคู่มือแนวทางการขับเคลื่อนการแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา สำหรับ จังหวัดปัตตานี** โดยนำคู่มือการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout Plus) ตามแนวทางของ คคส. มาทดลองใช้ในตำบลนาร่อง รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการระดับตำบล และปรับปรุงคู่มือให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่พุทธวัฒนธรรม

“
สร้างกลไกการมีส่วนร่วม
ที่ครอบคลุมและเข้มแข็งที่สุด
เพื่อบูรณาการการทำงาน
ทั้งในมิติการค้นหา ดูแล
ส่งต่อ และป้องกันการหลุด
จากระบบการศึกษา
”

- **ออกแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นโดยเปลี่ยนสนามฟุตบอลเป็นห้องเรียน** เปิดทางเลือกสู่นาคตด้วยหลักสูตรฟุตบอล ดำเนินการร่วมกับสโมสรปัตตานี เอฟซี

- **ดำเนินมาตรการป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษา** ดูแลในมิติเชิงสุขภาพพร้อมกับ สปสช. ร่วมกับส่วนราชการจังหวัด เทศบาล อบจ. แก้ปัญหาเรื่องสายตาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

- **พัฒนากองทุนเพื่อการศึกษาเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี (กศต.ปน.) Budak Pattani หรือ “บูเดาะปัตตานี”** โดยใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมภายใต้มิติหลักศาสนาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนฯ เพื่อสร้างความเสมอภาคเป็นทรัพยากรที่ลดช่องว่างของการทำงานที่ทำให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่

- **เกิดการขับเคลื่อนรูปแบบนวัตกรรมการศึกษาทางเลือก** เพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเยาวชนและประชากรวัยแรงงานนอกระบบการศึกษา ในจังหวัดปัตตานี ที่เรียกว่า “นวัตกรรม ๓ อ.” คือ อารมณ์ อาชีพ โอกาส

- **เกิดการขับเคลื่อนให้เกิดแหล่งเรียนรู้ Pattani Learning Academy: PLA** โดยออกแบบโครงสร้างฐานข้อมูลระบบเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ โดยนำหลักสูตร “นวัตกรรม ๓ อ.” ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของเยาวชนในพื้นที่ เพื่อต่อยอดไปสู่ศูนย์การเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

- **เกิดการต่อยอดนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้าเด็กปฐมวัยตามหลักจริยวัตรอิสลาม (Islamic Executive Function: I-EF)** โดยการขยายพื้นที่การทำงานให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้จัดทำคู่มือแผนการจัดประสบการณ์ I-EF เพื่อให้คุณครู ศพด. และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

จังหวัดยะลา

สร้างเครือข่ายสหวิชาชีพในนาม “EdRanger Team” ซึ่งเป็นการรวมพลังอาสาสมัคร จากทั้ง อบจ.ยะลา, ศธจ., พมจ., อปท., รพ.สต. และ สกร. ลงพื้นที่สำรวจและให้ความช่วยเหลือเชิงรุก แบบเข้าถึงตัวทั้งเด็กที่ปรากฏชื่อในระบบ TZD+ Application และกลุ่มที่ตกหล่น (เด็กแขวนลอย หรือย้ายถิ่น) โดยขยายผลสู่การเป็นต้นแบบ อปท. ครอบคลุมทั้ง ๙ อำเภอ พร้อมจัดตั้ง “ศูนย์รับแจ้งเหตุภาวะวิกฤต” เพื่อเป็นกลไกเฝ้าระวังและป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชน หลุดออกจากระบบการศึกษาอย่างถาวรทันที

๑. ผลการดำเนินงาน

จังหวัดยะลา มีการสร้าง “กลไกระดับพื้นที่” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญต่อการขับเคลื่อน มาตรการ Thailand Zero Dropout Plus โดยมีกลไกการทำงาน ๓ ระดับ คือ กลไกหลัก กลไกรอง และกลไกเสริม ที่มีตั้งแต่กลไก

ระดับจังหวัด กลไกระดับอำเภอ และกลไกระดับตำบล โดยมีหน่วยงานในพื้นที่ร่วมเป็น ภาควิชาเครือข่ายทุกระดับ เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้รับการช่วยเหลือครบทุกมิติ

ผลการค้นหาและช่วยเหลือที่มีการสำรวจผ่านระบบ TZD+ และระบบ Exchange ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

- ปี ๒๕๖๘ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๑๒,๔๖๒ คน ทำการสำรวจ ๑๒,๐๘๕ คน (ร้อยละ ๙๗) และให้การช่วยเหลือแล้ว ๕๓๔ คน
- ปี ๒๕๖๙ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๘,๑๘๘ คน ทำการสำรวจ ๑,๓๐๑ (ร้อยละ ๑๖) และอยู่ระหว่างจัดทำแผนการช่วยเหลือ

๒. ความร่วมมือของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่

• **พัฒนาโมเดล Yala Zero Dropout (YZD)** มุ่งเน้นการใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดเป็นเครื่องมือในการคัดกรองข้อมูลเบื้องต้น เพื่อลดภาระการสำรวจในระดับตำบล และเพิ่มความแม่นยำในการระบุตัวเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดยใช้เลขประจำตัวประชาชนเป็นกลไกหลักในการตรวจสอบสถานะ ไปสู่การเป็น Yala as ONE ซึ่งเป็นการบูรณาการทุกหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาครบทุกมิติ

• **สร้าง “EdRanger Team”** เป็นทีมสหวิชาชีพเคลื่อนที่โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (อบจ.ยะลา) เป็นแกนนำร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยะลา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลา เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ลงพื้นที่เชิงรุกร่วมกัน เพื่อติดตามค้นหา ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา

- **พัฒนา อปท.ต้นแบบ ๙ แห่ง** ประกอบด้วย

อบจ. เทศบาลนคร เทศบาลตำบล และ อบต. เพื่อกระจายการสร้างตัวแบบการมีส่วนร่วมในการค้นหา ดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ทำให้ อปท. เห็นความสำคัญและร่วมกันขยายผล

- **มีศูนย์รับแจ้งเหตุเด็กและเยาวชนที่เผชิญภาวะวิกฤต** โดย อบจ.ยะลา ทำให้เด็กสามารถแจ้งปัญหา และขอรับการสนับสนุนได้ด้วยตนเอง ลดเวลาของการค้นหา และช่วยเหลือ ทำให้สามารถช่วยเหลือได้ตรงจุด

- **พัฒนาแอปพลิเคชัน Imed@home** ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลของจังหวัดที่สามารถแก้ไข ปรับปรุง ติดตามข้อมูลเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ ได้สะดวกและรวดเร็ว

- **Heart Hub Yala Center** เป็นศูนย์ประสานงาน และให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาให้มีความสำคัญกับการดูแลด้านสุขภาพจิต โดยครู Counseling มีอาชีพ และมีช่องทางให้เด็กและครอบครัวแจ้งเหตุวิกฤตทางการศึกษาเร่งด่วน ผ่านเพจ Facebook ของ อบจ.ยะลา

“

สร้างเครือข่ายสหวิชาชีพ
ซึ่งรวมพลังอาสาสมัคร
จากทั้ง อบจ.ยะลา, ศรจ.,
พมจ., อปท., รพ.สต. และ
สกร. ลงพื้นที่สำรวจและ
ให้ความช่วยเหลือเชิงรุก
แบบเข้าถึงตัว

”

จังหวัดกาญจนบุรี

ผสานพลังความร่วมมือผ่าน “กระบวนการคัดกรองเบื้องต้น (First Screen)” เพื่อเพิ่มความแม่นยำและลดภาระการสำรวจโดยการผนึกกำลังระหว่างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกับนายอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น และท้องถิ่น จากจุดเริ่มต้นความสำเร็จที่อำเภอสังขละบุรี สู่การขยายผลครอบคลุมทั้งจังหวัด พร้อมยกระดับสู่การป้องกันเด็กหลุดจากระบบการศึกษาผ่านโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น และสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กกลุ่มเปราะบาง ด้วยเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ อย่างเป็นรูปธรรม

๑. ผลการดำเนินงาน

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ และมีตัวเลขเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาจำนวนมาก การดำเนินงานเน้นสร้างความร่วมมือของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ตั้งแต่การคัดกรองสถานะเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา (First Screen) เพื่อลดขั้นตอนการใช้ทรัพยากรสำรวจ ค้นหา รวมถึงเพิ่มความแม่นยำในการสำรวจ โดยความร่วมมือของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา นายอำเภอ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น รวมถึงอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

ผลการค้นหาและช่วยเหลือที่มีการสำรวจผ่านระบบ TZD+ และระบบ Exchange ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๙

- ปี ๒๕๖๘ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๑๘,๒๔๘ คน ทำการสำรวจ ๑๘,๐๖๕ คน (ร้อยละ ๙๙) และให้การช่วยเหลือแล้ว ๘๐๑ คน
- ปี ๒๕๖๙ มีเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน ๑๖,๔๓๖ คน ทำการสำรวจ ๗,๓๐๓ คน (ร้อยละ ๔๔) และอยู่ระหว่างจัดทำแผนการช่วยเหลือ

๒. ความร่วมมือของภาคีหุ้นส่วนทางการศึกษาที่หลากหลาย และการบูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่

• มีกลไกความร่วมมือในการคัดกรองสถานะเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา (First Screen) เพื่อลดขั้นตอนและลดทรัพยากรการดำเนินงาน โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำงานเชื่อมประสานข้ามหน่วยงานนำร่องที่อำเภอสังขละบุรี มีนายอำเภอสังขละบุรี เป็นแกนหลัก พร้อมด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ และระดับตำบล ร่วมคัดกรองสถานะเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เพื่อลดภาระของผู้สำรวจจาก “สังขละบุรีโมเดล” กระบวนการดังกล่าวมีการขยายผลครอบคลุมทั้งจังหวัด

“ยกระดับสู่การป้องกันเด็กหลุดจากระบบผ่านโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นและสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กกลุ่มเปราะบางด้วยเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒

- **มีจุดแข็งด้านการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น** โดยมีโรงเรียนเนกขัมมิวิทยา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นต้นแบบการจัดการศึกษา ๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ และขยายผลไปยังโรงเรียนต่าง ๆ อีกจำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ ๑) โรงเรียนนิวิฐราชวรอุปถัมภ์ ตำบลสนามแย้ อำเภот่ามะกา ๒) โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน ๓) โรงเรียนท่ามะกาปัญญสิริวิทยา ตำบลเขาสามสิบหาบ อำเภот่ามะกา ๔) โรงเรียนบ้านก่องม่องทะ ตำบลไผ่ไผ่ อำเภอสงขลาบุรี ๕) โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม ตำบลหนองลู อำเภอสงขลาบุรี ๖) โรงเรียนบ้านห้วยมาลัย ตำบลหนองลู อำเภอสงขลาบุรี ๗) โรงเรียนบ้านห้วยเสือ ตำบลชะแล อำเภทองผาภูมิ เพื่อขยายผลการป้องกันเด็กหลุดจากระบบการศึกษา รวมทั้งการเรียนรู้คู่อาชีพ (Learn to Earn) เช่น นักพากย์ฟุตบอล เป็นต้น
- **มีพื้นที่ปลอดภัยและพื้นที่เรียนรู้** สำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ที่ดูแลโดยมูลนิธิเด็ก เด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ดูแลโดยศูนย์การเรียนรู้สะพานพอง รวมทั้งมีเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ที่มีความพร้อมในการดูแลเด็กและเยาวชน นอกกระบบการศึกษาที่จะเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นกับสถานศึกษา หรือ หน่วยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น

รางวัล องค์กรขับเคลื่อน Zero Dropout

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ด้วยหัวใจของ “หุ้นส่วนทางการศึกษา” อบต.บ่อแดง ได้วางรากฐานการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพและเครือข่ายครูอาสาในชุมชนเพื่อเฝ้าจับตามองดูแลเด็กและเยาวชนแบบรายกรณี (Case Management) โดยมุ่งมั่นพาน้องๆ กลับสู่โลกแห่งการเรียนรู้ผ่าน “ฐานทุนอาชีพท้องถิ่น” ไม่ว่าจะเป็นการซ่อมรถ การเพาะเลี้ยงปลา กัด การตีมีด ร้อยลูกปัด สืบสานศิลปวัฒนธรรมในสถานี่เรียนรู้ ก.กล้วยลุงโค ศูนย์เรียนรู้ฝรั่งแดงเพชรบ้านแค ไปจนถึงวิถีประมงพื้นบ้าน เปลี่ยนสถานประกอบการให้เป็น “สถานี่การเรียนรู้ชุมชน” จากความสำเร็จของ “บ่อแดงโมเดล” สู่การขยายผลอย่างก้าวกระโดดทั้งในระดับอำเภอ สังขละบุรี ครอบคลุมไปถึงคาบสมุทรสังขละบุรี (อำเภอสังขละบุรี สิงหนคร กระแสสินธุ์ และระโนด) จนกลายเป็นต้นแบบสำคัญที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ “สงขลา Zero Dropout” ในระดับจังหวัด

๑. ผลการดำเนินงาน

อบต.บ่อแดง ดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ๒๐ คน (ร้อยละ ๑๐๐ ของกลุ่มเป้าหมาย) ต้องการความช่วยเหลือ ๑๒ คน วางแผนการช่วยเหลือครบทั้ง ๑๒ คน และในปี ๒๕๖๙ ได้มีการสำรวจและวางแผนการช่วยเหลือเด็กและเยาวชน จำนวน ๖ คน และไม่ได้หยุดอยู่เพียงภารกิจการค้นหาคูแ่เด็กเท่านั้น แต่ขยายบทบาทการทำงานไปสู่การเป็น “หุ้นส่วนการศึกษาและการคุ้มครองสิทธิ” โดยพัฒนาแกนกลางบูรณาการทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย นายก อบต. ปลัด อบต. กองการศึกษา ครูเกษียณ อสม. ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และภาคเอกชนในพื้นที่ “สร้างเครือข่าย ครูพี่เลี้ยงหรือครูอาสา” ในชุมชน ให้เข้ามาเป็นที่เลี้ยงดูแ่เด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษา ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแลครอบคลุมทุกมิติ

มุ่งมั่นพาน้อง ๆ กลับสู่
โลกแห่งการเรียนรู้ผ่าน
‘ฐานทุนอาชีพท้องถิ่น’
เปลี่ยนสถานประกอบการ
ให้เป็น ‘สถานี่การเรียนรู้
ชุมชน’

๒. เป็นแกนกลางในการบูรณาการความร่วมมือ

ในการระดมทรัพยากรหรือปัจจัยสนับสนุนในพื้นที่เพื่อจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น และสนับสนุนการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา โดย อบต. บ่อแดง ค้นหา และจัดกลุ่มเด็กและเยาวชนเพื่อออกแบบการส่งต่อความช่วยเหลือให้สอดคล้องกับเงื่อนไขชีวิต ตลอดจนพยายามเชื่อมโยงสถานศึกษา หน่วยจัดการศึกษา ได้แก่ การทำงานกับศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ เชื่อมโยงสถาบันการศึกษาและหน่วยจัดการเรียนรู้ อาทิ ทำงานร่วมกับ Children and Youth Development Foundation หรือศูนย์การเรียนรู้ CYF ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (ศร.ระดับตำบลบ่อแดง) รวมถึงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสร้างสุข ที่ก่อตั้งโดยสมาคมอาสาสร้างสุข นำเด็กและเยาวชนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาเข้าสู่สู่ทางการศึกษาที่ยืดหยุ่น เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเงื่อนไขของเด็ก ได้แก่

- (๑) กลุ่มที่พร้อมคืนสู่ระบบ จะถูกส่งต่อเพื่อกลับเข้าเรียนในโรงเรียนกระแสหลักตามปกติ
- (๒) กลุ่มที่ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย มีการส่งต่อเข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้ทางเลือกที่ยืดหยุ่น เช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสร้างสุข ศูนย์การเรียนรู้ CYF

และศูนย์การเรียนรู้เซนต์เทเรซา เซาท์เทิร์น

- (๓) กลุ่มที่ยังไม่พร้อมด้านวิชาการ จะมีระบบส่งต่อเข้าสู่โปรแกรม ค้นหาความต้องการของตนเอง พร้อมฝึกทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เพื่อให้พึ่งพาตนเองได้
- (๔) มีระบบส่งต่อร่วมกับมูลนิธิอาสา สร้างสุข ในการจัดสรรโอกาส และเตรียมความพร้อมเด็ก และเยาวชนเพื่อเข้าเรียนกับ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้(สกร.)

๓. พัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้ สังกัดเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย

ร่วมกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วย จัดการเรียนรู้ในพื้นที่ เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไม่ตกหล่น

สนับสนุนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น ผ่าน “นวัตกรรม Mobile School”

โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ตามบริบทชีวิต บูรณาการหลักสูตร ๓ ด้าน คือ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ และวิชาการ ผ่านระบบออนไลน์และใบงานที่สอดคล้อง กับบริบทชีวิตของเด็กรายบุคคล

๔. เป็นกลไกพี่เลี้ยงหรือทีมสนับสนุน ที่สำคัญ

ผลักดันให้เกิดการขยายผลการ ดำเนินงานไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือเครือข่าย

รูปธรรมความสำเร็จของ “บ่อแดง โมเดล” มีการขยายผลเป็น “ตัวแบบ” ให้กับ องค์กรการบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ใกล้เคียง สู่การขับเคลื่อนระดับอำเภอสติงพระ และ ยกระดับการขับเคลื่อนไปสู่คณาสมุทรสทิงพระ ซึ่งครอบคลุมในพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอสติงพระ อำเภอสิงหนคร อำเภอกระเสสินธุ์ อำเภอรโนด และผลักดัน ยุทธศาสตร์ “สงขลา Zero Dropout” ในภาพรวมของจังหวัด

มูลนิธิกระจกเงา

มูลนิธิกระจกเงาสร้างความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาครัฐ เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางทั่วประเทศ พัฒนา “ธนาคารโอกาส” (Opportunity Bank) และ “ถนนครูเดิน” ให้เป็นระบบจัดสรรทรัพยากรแห่งโอกาส เชื่อมโยงการส่งต่อคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ดิจิทัล อุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์ประกอบอาชีพ และทุนการศึกษา ไปสู่สถานศึกษาและเด็กเยาวชนที่ขาดโอกาสอย่างเป็นระบบ เปลี่ยน “เงินบริจาค” ให้เป็น “ระบบโอกาส” พร้อมขยายระบบช่วยเหลือสู่เด็กและเยาวชนในภาวะวิกฤต และพัฒนาต้นแบบการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับกลุ่มเปราะบางผ่านศูนย์การเรียนรู้ไร้สัมวิทยา

๑. เป็นกลไกหลักในการระดมทุนและทรัพยากรจากหลากหลายภาคส่วน เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา

มูลนิธิกระจกเงา คือตัวอย่างของ “พลังขับเคลื่อนแห่งการจัดสรรโอกาส” โดยเป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่มุ่งมั่นประสานพลังจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาครัฐ เพื่อโอบอุ้มเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางทั่วประเทศ โดยเฉพาะ กลุ่มเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความยากจนและภาวะวิกฤต ซึ่งหากปล่อยไว้กลุ่มคนเหล่านี้จะตกอยู่ในสถานะที่เปราะบางที่สุดของสังคม

ด้วยความตั้งใจที่จะปฏิรูปการสนับสนุนทางการศึกษา มูลนิธิฯ จึงร่วมกับเครือข่ายสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา พัฒนา “ธนาคารโอกาส” (Opportunity Bank) เพื่อเปลี่ยนรูปแบบการบริจาคที่เคยกระจัดกระจาย ให้กลายเป็นระบบจัดสรรทรัพยากรที่ทรงประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงข้อมูลความต้องการในพื้นที่เข้ากับทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดกรองความต้องการ การจับคู่ทรัพยากร ไปจนถึงการส่งต่อความช่วยเหลือโดยตรงถึงมือเด็ก

กลไกนี้ไม่เพียงแต่ช่วยแก้ปัญหาการกระจุกตัวของทรัพยากร แต่ยังสร้างความมั่นใจในความโปร่งใสและประสิทธิภาพ ทำให้เด็กที่ขาดโอกาสได้รับคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องมือประกอบอาชีพ ได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด ส่งผลให้เกิดการสนับสนุนที่ตอบโจทย์ความต้องการจริงของเด็กและชุมชนอย่างแท้จริง

ผลสำเร็จจากการดำเนินงานที่ผ่านมา มูลนิธิฯ ได้สนับสนุนเด็กและเยาวชนในภาวะวิกฤตไปแล้วกว่า ๑๕,๒๐๘ คน พร้อมส่งมอบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้จำนวน ๒,๓๗๔ ชุด ให้แก่โรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้กว่า ๔๐๐ แห่ง รวมถึงพื้นที่พักพิงในภาวะวิกฤต ช่วยเปิดประตูสู่โอกาสให้เด็กที่เผชิญข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ สังคม และภัยพิบัติ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

บทบาทของมูลนิธิกระจกเงาจึงเป็นมากกว่าผู้ระดมทุน แต่เป็นผู้วางรากฐาน “ระบบจัดสรรทรัพยากรแห่งโอกาส” ที่เชื่อมโยงความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ให้กลายเป็นเกราะคุ้มครองเด็กจากการหลุดออกจากระบบการศึกษา ทั้งจากปัญหาความยากจนและวิกฤตชีวิต นับเป็นต้นแบบที่สำคัญของการใช้พลังภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนภารกิจ Thailand Zero Dropout ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๒. เป็นต้นแบบความสำเร็จด้านการจัดการเรียนรู้ยืดหยุ่นและระบบช่วยเหลือเด็กในภาวะวิกฤต

มูลนิธิกระจกเงาได้พัฒนาโมเดลการเรียนรู้ยืดหยุ่น (Flexible Learning) เพื่อหลายข้อจำกัดของเด็กและเยาวชน ที่เผชิญวิกฤตทางเศรษฐกิจ สังคม และสถานบุคคล ผ่าน “ศูนย์การเรียนรู้ไร่ส้มวิทยา” อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายสำคัญอย่างบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติ เด็กชาติพันธุ์ และกลุ่มเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษา

ศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อมั่นว่า “เด็กทุกคนควรได้รับสิทธิในการเรียนรู้ แม้ไม่สามารถอยู่ในระบบโรงเรียนปกติได้” จึงมีการออกแบบการศึกษาที่ตอบโจทย์เงื่อนไขชีวิตจริง ไม่ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสามารถดูแลน้องระหว่างเรียน การปรับตารางเวลาให้ยืดหยุ่น และการสร้างพื้นที่ที่โอบรับความหลากหลายของผู้เรียนรายบุคคล

หัวใจสำคัญที่เปลี่ยนการเรียนรู้ให้มีชีวิตคือ แนวคิด “Learn to Earn” ซึ่งผสมผสานวิชาการเข้ากับการสร้างรายได้ โดยเด็กและเยาวชนจะได้ฝึกทักษะชีวิตผ่านการลงมือปฏิบัติจริงใน ๙ ชมรมอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน ทั้งงานบริการ งานเกษตร และงานสร้างสรรค์

รูปธรรมแห่งความสำเร็จที่โดดเด่นคือ “เจริญกาแฟ คาเฟ่” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สถานประกอบการและห้องเรียนหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ที่นี่นักเรียนได้รับบทบาทเป็นผู้บริหารจัดการร้าน ตั้งแต่การบริการ การตลาด การบริหารการเงิน ไปจนถึงการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากผลผลิตในท้องถิ่น เช่น แยมส้มและขนมปังส้ม ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับบริบทเศรษฐกิจของพื้นที่ไร่ส้มอย่างลงตัว

“
หัวใจสำคัญที่เปลี่ยน
การเรียนรู้ให้มีชีวิตคือ
แนวคิด ‘Learn to Earn’
ซึ่งผสมผสานวิชาการเข้ากับ
การสร้างรายได้
”

ความสำเร็จของศูนย์การเรียนรู้
ไร่ส้มวิทยา จึงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่
จำนวนผู้เรียนเท่านั้น แต่คือการพิสูจน์
ให้เห็นว่า เมื่อระบบการศึกษาเคารพ
ในศักดิ์ศรี ยอมรับความแตกต่าง และ
เห็นคุณค่าในศักยภาพของเด็กแต่ละคน
เราสามารถดึงเด็กที่เคยหลุดจากเส้นทางชีวิต
ให้กลับมาที่มีที่ยืน และมองเห็นอนาคต
ของตนเองผ่านการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิต
ได้อย่างภาคภูมิใจ

๓. เป็นพี่เลี้ยงและพื้นที่เชื่อมโยง เครือข่ายเพื่อขยายผลการขับเคลื่อน การศึกษาที่ยืดหยุ่น

มูลนิธิกระจกเงาไม่ได้ทำหน้าที่
เพียงผู้สนับสนุนทรัพยากร แต่ดำรงตน
เป็น “พี่เลี้ยงทางสังคม” และกลไกสำคัญ
ในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่าง
ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม
และภาครัฐ เพื่อร่วมกันโอบอุ้มเด็กและ
เยาวชนกลุ่มเปราะบางให้สามารถเข้าถึง
การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

บทบาทของมูลนิธิฯ ปรากฏชัดเจน
โดยเฉพาะในยามวิกฤตและภัยพิบัติ
โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับมทปรยการ
ผ่าน “ธนาคารโอกาส” และกิจกรรม
“ถนนครูเดิน” ซึ่งเป็นปฏิบัติการเชิงรุก
ที่เข้าไปสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน
เครื่องมือสำคัญ และสิ่งของจำเป็นให้แก่ครู
ในโรงเรียนขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล
ช่วยให้สถานศึกษาและศูนย์การเรียนรู้ที่ได้รับ
ผลกระทบสามารถฟื้นตัวและจัดการเรียน
การสอนได้โดยไม่สะดุดแม้อยู่ในภาวะวิกฤต

การทำหน้าที่เป็น “ผู้เชื่อมโยง”
(Connector) ทำให้มูลนิธิกระจกเงา
สามารถหลอมรวมพลังจากภาคีทุกภาคส่วน
ให้กลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพื่อป้องกัน
ไม่ให้เด็กคนใดต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา
ทั้งยังเป็นหลักประกันว่า แม้ในสถานการณ์
ที่ยากลำบากที่สุด เด็กและเยาวชนทุกคน
จะยังคงได้รับโอกาสทางการเรียนรู้ที่สอดคล้อง
กับบริบทชีวิตของตนเองเสมอ

บริษัท แسنสิริ จำกัด (มหาชน)

พลิกโฉมการทำ CSR จากกิจกรรมเพื่อสังคมรูปแบบเดิมสู่การลงทุนเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างผลลัพธ์ระดับโครงสร้าง ด้วยนวัตกรรมทางการเงิน และ Social Investment Bond ที่ระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์ เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน นำไปสู่โครงการ “Ratchaburi Zero Dropout: เด็กทุกคนต้องได้เรียน” แผนขับเคลื่อนระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) ที่ผนึกกำลังสมาชิกการศึกษาจังหวัด หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันค้นหา ช่วยเหลือ และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เด็กและเยาวชนทุกคนในจังหวัดราชบุรีอย่างเป็นรูปธรรม

๑. การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรต่อเนื่องระยะยาว

บริษัท แสตนลิริ จำกัด (มหาชน) ได้ยกระดับบทบาทของภาคธุรกิจเอกชน ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเป็นองค์กรธุรกิจแนวหน้าของประเทศไทยที่ตัดสินใจลงทุนเชิงระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในระดับพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ด้วยความตระหนักว่าเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาไม่ใช่เพียงปัญหาของเด็ก ครอบครัว หรือหน่วยงานด้านการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นวิกฤตเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อประชากร ทุนมนุษย์ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

จากแนวคิดดังกล่าว แสตนลิริ ได้เปลี่ยนกรอบการดำเนินงานจากการทำกิจกรรมเพื่อสังคมในลักษณะรายโครงการ ไปสู่การลงทุนทางสังคมเชิงยุทธศาสตร์ หรือ Social Investment ที่กำหนดเป้าหมายผลลัพธ์ และการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบอย่างชัดเจน โดยระดมทุนจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท ผ่านการออกหุ้นกู้ เพื่อขับเคลื่อนโครงการ “Ratchaburi Zero Dropout: เด็กทุกคนต้องได้เรียน” ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดราชบุรี เป็นระยะเวลา ๓ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗

ความโดดเด่นของการลงทุนครั้งนี้ มีได้อยู่ที่มูลค่าของงบประมาณหรือจำนวนเด็กที่ได้รับความช่วยเหลือ แต่คือการนำทรัพยากรของภาคเอกชนมาใช้เป็น “ทุนตั้งต้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ”

การนำทรัพยากรของภาคเอกชนมาใช้เป็น ‘ทุนตั้งต้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ’ โดยร่วมสร้างฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน พัฒนากลไกการค้นหาและติดตามเด็กกลุ่มเสี่ยง เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างจังหวัด หน่วยงานการศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจ

โดยร่วมสร้างฐานข้อมูลเด็กและเยาวชน พัฒนากลไกการค้นหาและติดตามเด็กกลุ่มเสี่ยง เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างจังหวัด หน่วยงานการศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจ ตลอดจนออกแบบแนวทางช่วยเหลือที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคน

ต้นแบบดังกล่าวมีศักยภาพในการขยายผลไปยังจังหวัดอื่น รวมทั้งสามารถพัฒนาเป็นแนวทางให้ภาคธุรกิจนำเงินทุน เครือข่าย ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพในการบริหารจัดการ มาร่วมแก้ไขปัญหาระดับชาติที่สำคัญของประเทศอย่างเป็นระบบ จึงนับเป็นผลงานที่มีความโดดเด่น แตกต่างจากการดำเนินงานเพื่อสังคมของภาคเอกชนโดยทั่วไป และสมควรได้รับการยกย่องในฐานะองค์กรต้นแบบที่ใช้พลังของภาคธุรกิจสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและเชิงโครงสร้าง เพื่ออนาคตของเด็ก เยาวชน และทุนมนุษย์ของประเทศไทย

๒. การบูรณาการความร่วมมือข้ามภาคส่วนอย่างเป็นระบบและโปร่งใส

แสนสิริ ร่วมกับสมาชิการศึกษาจังหวัดราชบุรี หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา และชุมชน สร้างกลไกการทำงานร่วมกันผ่านคณะทำงานระดับจังหวัด และโครงการอาสาสมัคร ๓ มิติ ด้านการศึกษา สาธารณสุข และสังคมสุขภาวะ ควบคู่กับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดูแลช่วยเหลือรายบุคคลที่สามารถชี้เป้า ติดตาม และส่งต่อความช่วยเหลือได้อย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และไร้รอยต่อ ทำให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานบนฐานข้อมูลเดียวกัน

ผลจากการดำเนินงานสามารถค้นหา เข้าถึง และช่วยเหลือเด็กที่หลุดหรือเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษา ให้กลับเข้าสู่การเรียนรู้หรือได้รับการศึกษาที่ยืดหยุ่น จำนวน ๑,๔๑๗ คน และช่วยเหลือนักเรียนยากจนพิเศษกลุ่มเสี่ยงวิกฤตอีกกว่า ๓,๔๖๓ คน ความสำเร็จดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ปัญหาเด็กหลุดระบบไม่สามารถอาศัยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือที่ทำงานร่วมกันทั้งจังหวัดอย่างแท้จริง

“การแก้ปัญหาเด็กหลุดระบบ ไม่สามารถอาศัยหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องอาศัย กลไกความร่วมมือที่ทำงานร่วมกัน ทั้งจังหวัดอย่างแท้จริง”

๓. การดึงศักยภาพและนวัตกรรมเฉพาะขององค์กรเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่

จุดเด่นสำคัญของแสนสิริไม่ได้อยู่ที่การสนับสนุนงบประมาณเพียงอย่างเดียว แต่คือการนำศักยภาพด้านการบริหารจัดการ การวางระบบ และแนวคิด Design Thinking ของภาคธุรกิจเข้ามาร่วมออกแบบ นวัตกรรมทางการศึกษากับภาคส่วนต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมสำคัญ ๒ รูปแบบ ได้แก่ นวัตกรรม “๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” หรือ ห้องเรียนโอภาส และ “Learn to Earn” หรือเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ ซึ่งเป็นต้นแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย โดยสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ชีวิตได้ ช่วยป้องกันเด็กออกกลางคัน และตอบโจทย์เด็กที่ไม่สามารถเรียนในรูปแบบเดิม

โดยราชบุรีโมเดลเป็นพื้นที่พิสูจน์แนวคิด ก่อนขยายผลสู่การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา “๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” ในระดับประเทศ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และ กสศ. จนกลายเป็นต้นแบบสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนทั่วประเทศสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และตอบโจทย์เด็กกลุ่มเสี่ยงหลุดออกจากระบบการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนการพัฒนาหลักสูตรทักษะอาชีพ และผู้ประกอบการ ร่วมกับสถานศึกษา อาชีวศึกษา ภาคเอกชน และเครือข่ายผู้ประกอบการ เพื่อให้เด็กและเยาวชน

สามารถเรียนรู้ ควบคู่กับการสร้างรายได้ และพึ่งพาตนเองได้จริง โดยมี จังหวัดราชบุรี และภาคธุรกิจในพื้นที่ร่วมเป็นพันธมิตรสำคัญ ในการออกแบบการเรียนรู้ สนับสนุนพื้นที่ฝึกปฏิบัติงาน และสร้างโอกาสการมีงานทำ

นวัตกรรมดังกล่าวไม่เพียงพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน แต่ยังช่วยสร้างต้นแบบความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษา และภาคธุรกิจ ที่เปลี่ยนสถานประกอบการให้เป็น “ห้องเรียนแห่งโอกาส” และเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับตลาดแรงงานอย่างเป็นระบบ

รางวัล นวัตกรรม การศึกษายืดหยุ่น Flexible Learning

สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๑

ขับเคลื่อนนโยบาย “ปกป้องเด็กด้วยหัวใจ เด็กทุกคนต้องได้เรียน” ผ่านนวัตกรรม “บันได ๔ ขั้น พาน้องกลับมาเรียน” เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่น ป้องกันไม่ให้เกิดหลุดออกจากระบบ ขั้ซ้อน โดยบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้, สกร., ชุมชน และสถานประกอบการในพื้นที่ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน แบบ Learn to Earn ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสร้างรายได้ควบคู่ไปกับการศึกษาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๑. ผลงานเด่นชัดในการป้องกันเด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาและนำกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่การเรียนรู้หรือการพัฒนาทักษะอาชีพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต ๑ ขับเคลื่อนนโยบาย “ปกป้องเด็กด้วยหัวใจ เด็กทุกคนต้องได้เรียน” โดยยึดหลักว่า เด็กทุกคนต้องมีพื้นที่ทางการศึกษาและเส้นทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความจำเป็น และบริบทชีวิตของตนเอง จากการติดตามและช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่องพบว่าเด็กจำนวนหนึ่งไม่สามารถกลับเข้าสู่โรงเรียนในรูปแบบปกติได้เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว สุขภาพ การทำงาน และการดำรงชีวิต สำนักงานเขตฯ จึงพัฒนานวัตกรรม “บันได ๔ ขั้น ในการพาน้องกลับมาเรียน” เพื่อสร้างทางเลือกการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และป้องกันไม่ให้เกิดหลุดออกจากระบบซ้ำ

ผลการดำเนินงานเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดย สพป.ราชบุรี เขต ๑ เป็นพื้นที่ริเริ่มสำคัญของจังหวัดราชบุรีในการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นผ่านแนวทาง “๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” หรือ “ห้องเรียนสร้างโอกาส” ขยายจากโรงเรียนนำร่อง ๓ แห่ง เป็น ๙ แห่ง มีผู้เรียน ๗๓ คน และมีผู้สำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้ว ๒๔ คน

หัวใจสำคัญของนวัตกรรมคือการเปลี่ยนกระบวนทัศน์จาก ‘การพาเด็กกลับเข้าโรงเรียน’ ไปสู่ ‘การสร้างเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคน’

สพป.ราชบุรี เขต ๑ ยังผลักดันให้เกิดศูนย์การเรียนรู้สร้างสรรค์การเรียนรู้ตามตรา ๑๒ แห่งแรกของจังหวัดราชบุรี เพื่อรองรับเด็กที่ไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนตามปกติ ปัจจุบันมีผู้เรียน ๓๑ คน และมีผู้สำเร็จการศึกษามาคบังคับแล้ว ๑๓ คน นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงภาคธุรกิจและสถานประกอบการเข้าร่วมจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะอาชีพจนนำไปสู่การพัฒนา “ห้องเรียน CJ MORE” และขยายผลสู่ ๕๑ ห้องเรียน ในจังหวัดราชบุรี เปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มเปราะบางได้เรียนรู้ควบคู่กับการฝึกประสบการณ์อาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียน และเตรียมความพร้อมสู่การมีงานทำ

ผลงานดังกล่าวสะท้อนบทบาทของ สพป.ราชบุรี เขต ๑ ในฐานะหน่วยงานเชิงรุกที่มีได้เพียงบริหารสถานศึกษา แต่สามารถค้นหาเด็ก ประสานความช่วยเหลือ ออกแบบทางเลือก และสร้างเส้นทางการเรียนรู้ใหม่ให้แก่เด็กที่ระบบการศึกษาแบบเดิมยังไม่สามารถรองรับได้

๒. แนวทางหรือนวัตกรรมการจัด การศึกษาที่ยืดหยุ่นและมีคุณภาพ ซึ่งตอบสนองความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง เชิงระบบ

นวัตกรรม “บันได ๔ ขั้น ในการพา
น้องกลับมาเรียน” เกิดจากการสังสม
องค์ความรู้และประสบการณ์การดูแล
เด็กกลุ่มเสี่ยงและเด็กที่หลุดออกจากระบบ
การศึกษาของ สพป.ราชบุรี เขต ๑ โดยเชื่อมโยง
การศึกษา การดูแลรายบุคคล การพัฒนา
ทักษะชีวิต และทักษะอาชีพเข้าด้วยกัน
ประกอบด้วย

ขั้นที่ ๑ “การศึกษาในระบบ” นำเด็ก
กลับเข้าสู่สถานศึกษาผ่านระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน การเยี่ยมบ้าน การติดตาม
และการประสานความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ ๒ “๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” หรือ
ห้องเรียนสร้างโอกาส จัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น
ด้านหลักสูตร เวลา สถานที่ วิธีการเรียนรู้และ
การประเมินผล พร้อมจัดทำแผนการเรียนรู้
เฉพาะบุคคลให้เหมาะสมกับศักยภาพและ
เงื่อนไขชีวิตของผู้เรียน

ขั้นที่ ๓ “ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒”
เป็นทางเลือกสำหรับเด็กที่ไม่สามารถเรียน
ในระบบปกติ โดยเชื่อมโยงการศึกษา
กับทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ประสบการณ์
การทำงาน และการสะสมหรือเทียบโอน
ผลการเรียนรู้

**ขั้นที่ ๔ “การส่งต่อและเชื่อมโยง
ภาคีเครือข่าย”** ประสานความร่วมมือกับ
สถานศึกษาอาชีวศึกษา หน่วยงานภาครัฐ
ท้องถิ่น ชุมชน และสถานประกอบการ
เพื่อสร้างเส้นทางการเรียนรู้ การฝึกอาชีพ
การมีรายได้ และการมีงานทำ

หัวใจสำคัญของนวัตกรรมคือ
การเปลี่ยนกระบวนทัศน์จาก “การพาเด็ก
กลับเข้าโรงเรียน” ไปสู่ “การสร้างเส้นทาง
การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
แต่ละคน” โดยไม่กำหนดให้เด็กทุกคน
ต้องประสบความสำเร็จผ่านเส้นทางเดียวกัน
สพป.ราชบุรี เขต ๑ ยังมีบทบาทสำคัญ
ในการพัฒนาและพิสูจน์แนวทาง “๑ โรงเรียน
๓ รูปแบบ” ผ่านการดำเนินงานจริง จนเกิด
องค์ความรู้ เครื่องมือ และแนวปฏิบัติ
ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่น
ผู้บริหารและบุคลากรทำหน้าที่เป็นวิทยากร
พี่เลี้ยง และที่ปรึกษา ถ่ายทอดประสบการณ์
ด้านการศึกษาที่ยืดหยุ่นและการดูแลเด็ก
เป็นรายบุคคลแก่สถานศึกษาและหน่วยงาน
ทางการศึกษาทั่วประเทศ โดยเริ่มต้นขึ้น
ที่โรงเรียนในสังกัด สพป.ราชบุรี เขต ๑
จำนวน ๑๒ โรงเรียน ทั้งในระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา แบ่งเป็น สถานศึกษา
ต้นแบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิต
“๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” ในจังหวัดราชบุรี
จำนวนรวม ๔ แห่ง คือ ๑) โรงเรียนนวมราช ๗
๒) โรงเรียนอนุบาลสวนผึ้ง ๓) โรงเรียน
วัดดอนตลุง (ราษฎร์ศรัทธาทาน) ๔) โรงเรียน
เนกขัมมิวิทยา และสถานศึกษาร่วมพัฒนา
การศึกษาที่ยืดหยุ่นและตอบโจทย์ชีวิต

ส่วนโรงเรียนที่ใช้ชนวัดกรรม “๑ โรงเรียน ๓ รูปแบบ” ในจังหวัดราชบุรี จำนวนรวม ๘ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านตะโกกลาง โรงเรียนสินแร่สยาม โรงเรียนรุจิรพัฒน์ โรงเรียนกลุ่มนักข่าวหญิง ๒ (บ้านบ่อหิว) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตะโกปิดทอง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน โรงเรียนบ้านโป่งกระติงบน และโรงเรียนบ้านบึง (สันติมนิประชาสรรค์)

สพป.ราชบุรี เขต ๑ จึงมิได้เป็นเพียงหน่วยงานรับนโยบายมาปฏิบัติ แต่เป็น “พื้นที่สร้างนวัตกรรมทางการศึกษา” และเป็นหนึ่งในต้นแบบสำคัญของการขับเคลื่อน Thailand Zero Dropout Plus ในระดับประเทศ

๓. ภาคร่วมขับเคลื่อนที่หลากหลายและเข้มแข็ง

ความสำเร็จของนวัตกรรมบันได ๔ ขั้น เกิดจากบทบาทนำของ สพป.ราชบุรี เขต ๑ ในการสร้าง “ระบบนิเวศการเรียนรู้” โดยทำหน้าที่เป็นผู้บูรณาการระบบและเครือข่ายในพื้นที่ หรือ Platform Integrator ใช้ข้อมูลและความต้องการของเด็กเป็นจุดตั้งต้น ก่อนเชื่อมโยงทรัพยากร องค์ความรู้ และโอกาสจากทุกภาคส่วน

ภาคีสำคัญประกอบด้วย สถานศึกษา ในสังกัด สพฐ. ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรฐาน ๑๒ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สถานศึกษา อาชีวศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด ชุมชน หน่วยงานด้านสาธารณสุขและพัฒนาสังคม ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ และครอบครัว ความร่วมมือดังกล่าวทำให้เกิดระบบดูแลเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมตั้งแต่การค้นหา ติดตาม ช่วยเหลือ การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ไปจนถึงการสร้างรายได้ และการมีงานทำ

ผลงานของ สพป.ราชบุรี เขต ๑ จึงมิใช่ความสำเร็จของโครงการใดโครงการหนึ่ง แต่เป็นผลจากการพัฒนาระบบดูแลเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง จนยกระดับบทบาทจากหน่วยงานบริหารการศึกษาไปสู่การเป็น “ผู้ออกแบบระบบหลักประกันโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่”

สพป.ราชบุรี เขต ๑ เป็นต้นแบบของหน่วยงานการศึกษาที่ไม่รอให้เด็กปรับตัวเข้าหาระบบ แต่ปรับระบบให้สามารถรองรับเด็กทุกคน ทำให้หลักการ “ไม่มีเด็กคนใดควรถูกทิ้งไว้ข้างหลัง” เกิดขึ้นได้จริง พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้และขยายผลสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในระดับประเทศ

กระทรวงยุติธรรม

พลิกโฉมภารกิจด้านพัฒนาพหุตินิสัย ด้วยนโยบาย “เปลี่ยนผู้คุมเป็นครู เปลี่ยนพื้นที่ควบคุมเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้” โดยผนึกกำลังหน่วยงานหลัก อย่าง กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่วมกับ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรฐาน ๑๒ และ ภาคเอกชน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาที่ยืดหยุ่นให้แก่เด็ก เยาวชน และ ผู้กระทำผิด ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสายอาชีพ ควบคู่ไปกับการฝึกทักษะวิชาชีพ ภารกิจนี้นับเป็นกลไกสำคัญ ในการ “คืนคนดีสู่สังคม” อย่างมีคุณภาพ พร้อมสร้างภูมิคุ้มกันให้พวกเขากลับไปดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง เพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคมไทยอย่างยั่งยืน

๑. ผลงานเด่นชัดในการป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา รวมถึงการนำกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้ หรือการฝึกทักษะอาชีพ

การจัดการศึกษาทางเลือกเพื่ออุดช่องว่างกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานกลุ่มภารกิจด้านพัฒนาพฤตินิสัย ประกอบด้วย กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้สนับสนุนการจัดการศึกษาทางเลือกในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ ของ พรบ. การศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ ซึ่งช่วยให้เด็กและเยาวชนที่ถูกสถานศึกษาเดิมละเลยสามารถเทียบโอนประสบการณ์เป็นหน่วยกิตและเรียนต่อเนื่องได้ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายร่วมกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้

การฝึกทักษะวิชาชีพที่เชื่อมโยงกับการจบการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรวิชาชีพหลัก (ปวช./ปวส.) และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่หลากหลายและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน ร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษา เช่น งานช่าง งานسكرีนพิมพ์ลายบาร์ิสต้า งานบริการร้านอาหาร การทำเบเกอรี่ ช่างติดฟิล์มกระจกรถยนต์ นักกีฬาอีสปอร์ต เป็นต้น โดยผลงานจากการฝึกอาชีพสามารถนำมาทำเป็นโครงการ (Project) เพื่อใช้ประเมินผล การจบการศึกษาได้

ผลลัพธ์เชิงประจักษ์ การดำเนินงานส่งผลให้เด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญากลับสู่ระบบการศึกษาได้มากกว่า ๒,๐๐๐ คน รวมทั้งอัตราการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๒๒ เหลือเพียงร้อยละ ๑๖ นอกจากนี้ เด็กและเยาวชนหลายคนได้รับการจุดประกายชีวิตใหม่สามารถกลับไปเป็นผู้ประกอบการ ข้าราชการ หรือได้รับการยอมรับจากชุมชน

๒. แนวทางหรือนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและมีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุด และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปลี่ยนบทบาทเจ้าหน้าที่จาก “ผู้คุม” เป็น “ครูนักจัดการเรียนรู้” และเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน รวมทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่ “สมุดลิขิตชีวิต” เป็นเครื่องมือทบทวนตนเองและเทียบโอนประสบการณ์การเรียนรู้รวมถึงผลักดันนโยบาย “Learning Time” ที่ขยายเวลาเรียนรู้ช่วงค่าเพิ่มอีก ๒ ชั่วโมง คล้ายชั่วโมงครอบครัวก่อนนอน เช่น การอ่านหนังสือ การทบทวนเหตุการณ์ที่พบเจอในแต่ละวัน การรับฟังปัญหาและความทุกข์ใจเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่นำมาสู่การไว้วางใจและอยู่ร่วมกันภายในสถานควบคุม

**เปลี่ยนบทบาทเจ้าหน้าที่จาก
‘ผู้คุม’ เป็น ‘ครูนักจัดการเรียนรู้’
และเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้
ในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน
รวมทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน**

กรมราชทัณฑ์นำร่องจัดการศึกษา
ที่ยึดหยุ่น ในเรือนจำ ๑๓ แห่ง มีนวัตกรรมเด่น
คือ “สถาบันชลนารี” ในทัณฑสถานหญิง
ชลบุรี ซึ่งได้ทลายกรอบพื้นที่ควบคุม
โดยปรับเปลี่ยนกองงานภายในทัณฑสถาน
๒๒ แห่ง ให้กลายเป็น “สถานี่การเรียนรู้”
ทำให้ผู้ต้องโทษสามารถเคลื่อนตัวไปเรียนรู้
ได้อย่างอิสระ อีกทั้งยังมีการคัดเลือกผู้ต้องโทษ
ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท
หรือผู้ที่มีความรู้เป็นครู มาทำหน้าที่
เป็นผู้ช่วยสอนและจัดทำแผนการสอน
ในแต่ละวัน

กรมคุมประพฤติ จัดทำแนวทางการ
จัดการศึกษาให้กับผู้ถูกคุมความประพฤติ
ในสำนักงานคุมประพฤตินำร่อง ๑๖ แห่ง
โดยมีนวัตกรรมในการเทียบโอนความรู้
และทักษะจากกิจกรรมตามแผนการคุม
ความประพฤติและกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟู
ที่จัดให้ผู้ถูกคุมความประพฤติเข้าร่วม
เป็นผลการเรียนทำให้สามารถจบการศึกษา
ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้ง
เป็นกระบวนการที่ช่วยขัดเกลาและพัฒนา
กระบวนการคิด ทักษะคิด และพฤติกรรม
ของผู้ถูกคุมความประพฤติ เพิ่มโอกาส
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

**๓. ภาคีร่วมขับเคลื่อนที่หลากหลายและ
เข้มแข็ง**

ภาคีภาคการศึกษา ร่วมกับศูนย์การเรียนรู้
ตามมาตรา ๑๒ สถาบันอาชีวศึกษา และ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการจัดการศึกษา
ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ รวมทั้ง
การฝึกอาชีพระยะสั้น พัฒนารูปแบบการศึกษา
สำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการ
ยุติธรรมทางอาญา ซึ่งถือเป็นต้นทางในการ
ดูแลเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาด

ภาคีภาคเอกชนและผู้ประกอบการ
มีการประสานความร่วมมือเชิงรุกกับ
ภาคเอกชน เช่น มูลนิธิเคเอฟซี ประเทศไทย,
CJ MORE, CRG และผู้ประกอบการ
รายย่อยในพื้นที่ เพื่อสนับสนุน “กลไก
หลังการปล่อยตัว” รับเข้าฝึกปฏิบัติงาน
ในสถานที่จริง และจ้างงานต่อเนื่อง สร้างรายได้
และบ่มเพาะทักษะอาชีพที่มั่นคง

ภาคีระดับชุมชนและท้องถิ่น สร้าง
“กลไกโอบอุ้มคุ้มครอง” โดยมีชุมชนเป็นแกนนำ
ตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จนถึงการผลิต
เป็นวาระจังหวัด เช่น พื้นที่ต้นแบบ
จังหวัดอุบลราชธานี โดยดึงผู้นำชุมชน
คณะกรรมการสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ
มาร่วมกันจัดสรรพื้นที่สร้างสรรค์ ป้องกัน
การกระทำผิด และสร้างระบบรองรับเยาวชน
กลับคืนสู่สังคม ทำให้สังคมเปิดใจยอมรับ
และมีตาข่ายรองรับที่มั่นคงไม่ต้องหวนกลับไป
กระทำความผิดซ้ำอีก

สมาคมศูนย์การเรียนรู้ โดยองค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน

สมาคมศูนย์การเรียนรู้ คือ โครงข่ายแห่งความร่วมมือของภาคประชาสังคม ที่ถักทอและเชื่อมร้อยเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ทั่วประเทศ เพื่อผนึกกำลัง สถานศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจน ภาคประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะ **“หุ้นส่วนทางการศึกษา” (Education Partners)** อย่างแท้จริง โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีคุณภาพ และเชื่อมโยงกับทรัพยากรชุมชน เพื่อขยายโอกาสทางการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางให้สามารถก้าวข้ามทุกข้อจำกัด สมาคมฯ ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่หนุนเสริมคุณภาพการเรียนรู้แต่ยังเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ ในการสร้างความเชื่อมั่นและสานพลังปวงชน เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ **“ปวงชนเพื่อการศึกษา” (All for Education)** อย่างยั่งยืน

๑. ผลงานเด่นชัดในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษา รวมถึงการนำกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่ระบบการเรียนรู้หรือการฝึกทักษะอาชีพ

ร่วมมือกับโรงเรียนสร้างพื้นที่การเรียนรู้ร่วม ระหว่างศูนย์การเรียนรู้และโรงเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษารวมไปถึงสร้างกลไกการค้นหาและช่วยเหลือรายบุคคล

ร่วมกับภาคีภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้เรียนที่เผชิญเงื่อนไขของชีวิตที่หลากหลายที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนรู้ คีนชีวิต สิทธิและโอกาส การเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ให้แก่เยาวชนกลุ่มที่มีความเปราะบางและภาวะวิกฤต โดยทำงานเชิงลึกร่วมกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการเฝ้าระวังจิตใจ อุดช่องว่างของการเรียนรู้ให้เยาวชนสามารถเรียนและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง จนได้รับวุฒิการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และยุติวงจรการกระทำผิดซ้ำ ในกระบวนการยุติธรรม ร่วมกับผู้ประกอบการขนาดต่าง ๆ ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบ “Learn to Earn” ด้วยระบบจับคู่ความสนใจของเด็กและเยาวชนเข้ากับสถานี่เรียนรู้ในชุมชน ตอบโจทย์การมีรายได้ระหว่างเรียน และนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชุมชน

๒. แนวทางหรือนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและมีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุดและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ

พัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) และการเทียบโอน โดยขับเคลื่อนระบบสะสมหน่วยกิตร่วมกับภาคีเครือข่าย ให้สามารถเทียบโอนได้อย่างหลากหลาย ทั้งระหว่างสถานศึกษา รวมไปถึงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ขนาดต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เด็กนอกระบบการศึกษาสามารถนำประสบการณ์ทักษะอาชีพ หรือกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้มาเทียบโอนเป็นวุฒิกการศึกษาที่รัฐรับรองได้จริง

“**ส่งเสริมการเรียนรู้รูปแบบ ‘Learn to Earn’ ด้วยระบบจับคู่ความสนใจของเด็กและเยาวชนเข้ากับสถานี่เรียนรู้ในชุมชน** **ตอบโจทย์การมีรายได้ระหว่างเรียนนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาชุมชน**”

พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล “โรงเรียนมือถือ” (Mobile School) นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ลดอุปสรรคในการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการสร้างเครือข่ายครูพี่เลี้ยง

ในการดูแลเด็กและเยาวชน และยกระดับความเข้าใจ ความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องเหมาะสม (Digital Literacy) ให้กับชุมชนและสังคม

จัดทำและขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อปลดล็อกข้อจำกัดทางกฎหมายตาม พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๒

โดยร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ ซึ่งปลดล็อกและเปิดทางให้เกิดการสนับสนุนองค์กรเอกชน บุคคล หรือชุมชน ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีคุณภาพ ยืดหยุ่น รวมไปถึงการดูแลผู้เรียนให้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของภาครัฐอย่างเสมอภาคกับเด็กในสถานศึกษาในรูปแบบอื่นที่รัฐให้การสนับสนุน

๓. มีภาคีร่วมขับเคลื่อนที่หลากหลายและเข้มแข็ง

เป็นแกนกลางในการชักจูงเครือข่ายนวัตกรรมการศึกษาทางเลือก โดยเชื่อมโยง

ตาข่ายความร่วมมือในทุกระดับอย่างเป็นเอกภาพ โดยร่วมมือกับทั้งหน่วยงานภาครัฐ รัฐท้องถิ่น พัฒนากลไกและระบบนิเวศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในระดับพื้นที่

ประสานการทำงานร่วมกับศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ ทั่วประเทศ เกิดพื้นที่ของการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนแนวทางการสอนร่วมพัฒนาคุณภาพของทั้งผู้สอนและผู้เรียน สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนไปอย่างมีคุณภาพ

ร่วมกับองค์กรชุมชน สถาบันทางศาสนา ทั้งวัด มัสยิด และปราชญ์ชาวบ้าน โดยใช้กลไกทางสังคมและพื้นที่ศาสนาเป็นเกราะป้องกันในการขัดเกลาทางสังคม เชื่อมโยงฐานทุนวัฒนธรรมเข้ากับการศึกษาโดยใช้บริบทของแต่ละพื้นที่เป็นตัวตั้งในการจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชน

การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการและภาคเอกชน เปิดพื้นที่ให้เด็กได้สัมผัสการทำงานจริง สนับสนุนทั้งความรู้และรายได้ รวมถึงการยกระดับคนในสถานประกอบการขนาดต่าง ๆ ให้สามารถเป็น “นักจัดการเรียนรู้” ผ่านกระบวนการฝึกงานและทำงาน

รางวัล
บุคคลผู้ขับเคลื่อน
TZD⁺ ดีเด่น

นางสาวทองพูล บัวศรี (ครูจิว)

“ครูข้างถนน” แห่งมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ผู้เปี่ยมด้วยจิตวิญญาณในการอุทิศตนเพื่อเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางที่เข้าไม่ถึงระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเด็กเร่ร่อน บุตรหลานแรงงานก่อสร้าง เด็กข้ามชาติ หรือเด็กไร้สัญชาติ ผู้บุกเบิกแนวคิด **“นำการศึกษาไปหาเด็ก”** แทนการรอให้เด็กเดินเข้าสู่ระบบการศึกษาปกติ พร้อมทั้งเป็นกระบอกเสียงสำคัญที่ผลักดันให้ปัญหาเด็กนอกระบบเป็นที่ตระหนักในระดับสังคม ช่วยให้เด็กจำนวนมากได้รับโอกาสกลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้และได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

๑. ผลงานเชิงประจักษ์: การขับเคลื่อนนโยบายและแก้ปัญหในระดับสังคม

ตลอดเวลากว่า ๓๘ ปี นางสาวทองพูลได้ทำงานเชิงรุกในยุคที่ปัญหาเด็กตกหล่นจากระบบการศึกษายังไม่ได้รับความสนใจในระดับนโยบาย นางสาวทองพูลเลือกเดินออกจากห้องเรียนไปสู่แคมป์คนงานก่อสร้าง ชุมชนแออัด และพื้นที่เปราะบางต่าง ๆ เพื่อโอบอุ้มเด็กที่ระบบปกติมักมองไม่เห็น จนเกิดโครงการ “ครูข้างถนน” และ “โรงเรียนเด็กก่อสร้างเคลื่อนที่” ซึ่งกลายเป็นต้นแบบสำคัญที่พลิกกระบวนการพัฒนา “การรอให้เด็กเดินเข้าสู่ระบบ” ไปสู่ “การนำการศึกษาไปหาเด็กถึงที่” ทำให้เด็กได้รับทั้งโอกาสทางการศึกษา ความคุ้มครอง และพื้นที่พัฒนาศักยภาพอย่างภาคภูมิ

นอกจากบทบาทของครูภาคสนาม นางสาวทองพูล ยังเป็นกระบอกเสียงสำคัญที่สะท้อนว่าปัญหาเด็กนอกระบบการศึกษาไม่ได้เกิดจากการปฏิเสธการเรียนรู้ แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เชื่อมโยงทั้งความยากจน การย้ายถิ่น สถานะบุคคล และความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งต้องการการแก้ไขแบบบูรณาการที่มองเห็น “ความเป็นมนุษย์” ของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

การแก้ปัญหาไม่ใช่เพียงการพาเด็กกลับเข้าโรงเรียน แต่คือการถักทอ ‘ระบบโอกาส’ ที่เชื่อมโยงการศึกษา สิทธิสวัสดิการ และคุณภาพชีวิตเข้าด้วยกัน

๒. การผลักดันนวัตกรรมและการสร้างเครือข่ายสู่ระดับประเทศ

นางสาวทองพูลพัฒนาโมเดลการทำงานที่ยึด “เด็กเป็นศูนย์กลาง” โดยผสานการศึกษาเข้ากับคุณภาพชีวิต เพราะเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องก็ต่อเมื่อได้รับการดูแลในมิติด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสวัสดิภาพ ครอบครัวควบคู่กัน แนวคิดนี้ถูกถอดบทเรียนเป็น “ต้นแบบระดับชาติ” ในการทำงานกับเด็กนอกระบบการศึกษาและกลุ่มเปราะบาง ทั้งยังเป็น “แกนกลาง” ในการถักทอเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคประชาสังคม ภาครัฐ สถานศึกษา และอาสาสมัคร เพื่อสร้างตาข่ายรองรับที่เข้มแข็ง ร่วมกันติดตามและส่งต่อเด็กกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจนกลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน

๓. การต่อยอดสู่องค์ความรู้เชิงระบบ และการสร้างพื้นที่เรียนรู้ทางสังคม

จุดเด่นสำคัญของนางสาวทองพูล คือ การเปลี่ยน “งานภาคสนาม” ให้กลายเป็น “องค์ความรู้เชิงระบบ” ประสบการณ์กว่า ๓ ทศวรรษช่วยให้สังคมและหน่วยงานรัฐ เข้าใจสาเหตุเชิงโครงสร้างที่แท้จริง งานของนางสาวทองพูล จึงเป็นสะพานเชื่อมระหว่าง “ความจริงของเด็กในพื้นที่” กับ “การออกแบบนโยบาย” ทำให้มาตรการช่วยเหลือตั้งอยู่บนฐานความเข้าใจและข้อมูลจริง

นอกจากนี้ นางสาวทองพูลยังอุทิศตนสร้างอาสาสมัครและคนรุ่นใหม่โดยการเปิดพื้นที่ให้ได้สัมผัสชีวิตจริงของเด็กเปราะบาง การสร้าง “คนทำงานรุ่นใหม่” ไม่เพียงช่วยเพิ่มกำลังสำคัญในพื้นที่ แต่ยังช่วยลดอคติและสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อเด็กกลุ่มนี้ นางสาวทองพูลเปรียบเสมือน “ผู้สร้างพื้นที่เรียนรู้ทางสังคม” ที่สื่อสารเรื่องราวของเด็กเหล่านี้อย่างมีศักดิ์ศรี

ตลอดเส้นทางการทำงาน นางสาวทองพูล ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาไม่ใช่เพียงการพาเด็กกลับเข้าโรงเรียน แต่คือการถักทอ “ระบบโอกาส” ที่เชื่อมโยงการศึกษา สิทธิสวัสดิการ และคุณภาพชีวิตเข้าด้วยกัน การอุทิศตนอย่างยาวนานทำให้นางสาวทองพูลเป็นแรงบันดาลใจสำคัญของนโยบาย Thailand Zero Dropout Plus และเป็นประจักษ์พยานอันงดงาม ว่าด้วยการเติมเต็มช่องว่างผ่านการศึกษา เราจะสามารถสร้างสังคมที่ไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลังเพียงเพราะข้อจำกัดของชีวิตได้จริง ดังที่นางสาวทองพูลเชื่อเสมอว่า “หากเด็กคนหนึ่งได้รับโอกาสทางการศึกษา พวกเขาจะมีที่ยืนในสังคม และการเปลี่ยนแปลงนั้นจะส่งต่อถึงครอบครัวและชุมชนให้เติบโตอย่างมั่นคงสืบไป”

นายวิฑิต เต็มผลบุญ

“ครูผู้ทูปกำแพงขวางกั้นการเรียนรู้” ด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูที่เปี่ยมด้วยความมุ่งมั่น นายวิฑิตได้บุกเบิกเส้นทางการศึกษาที่ตอบโจทย์ผู้เรียนที่มีศักยภาพและเงื่อนไขชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ผู้ผลักดันให้เกิด “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนธรรมชาติบ้านห้วยพ่าน” ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้โดยองค์กรชุมชนแห่งแรกของประเทศไทย นับเป็น “ก้าวแรกที่ยิ่งใหญ่” ที่เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาสังคมเข้ามาเป็น “หุ้นส่วนทางการศึกษา” อย่างเต็มตัว ตามมาตรา ๑๒ แห่ง พรบ. การศึกษาแห่งชาติ

ความสำเร็จดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ให้เข้มแข็ง แต่ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น โดยบูรณาการความร่วมมือกับสถานศึกษา หน่วยงานรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่เส้นทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทชีวิต

**สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ
ในกระบวนการยุติธรรม
ด้วยแนวคิด ‘เปลี่ยนชีวิตที่ผิดพลาด
ให้เป็นโอกาสแห่งการเรียนรู้’
โดยปรับบทบาทสถานพินิจ
ให้กลายเป็น ‘ห้องเรียน’
และเปลี่ยนเจ้าหน้าที่จาก ‘ผู้คุม’
สู่การเป็น ‘ครู’**

๑. การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายุติธรรมในระดับนโยบาย

นายวิฑิตเป็นแกนนำสำคัญในการสร้าง “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนธรรมชาติบ้านห้วยพ่าน” เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของเด็กในพื้นที่ห่างไกลที่ต้องเดินทางข้ามป่าเขากว่า ๒๐๐ กิโลเมตร เพื่อเข้าถึงการศึกษา นอกจากนี้ นายวิฑิตยังสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในกระบวนการยุติธรรม ด้วยแนวคิด “เปลี่ยนชีวิตที่ผิดพลาดให้เป็นโอกาสแห่งการเรียนรู้”

โดยปรับบทบาทสถานพินิจ ให้กลายเป็น “ห้องเรียน” และเปลี่ยนหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จาก “ผู้คุม” สู่การเป็น “ครู” ร่วมกับสถานพินิจ จังหวัดนครพนมเป็นแห่งแรก ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงนโยบายระดับกระทรวงยุติธรรม เพื่อมอบ “โอกาสครั้งที่สอง” ให้เยาวชนในสถานพินิจทั่วประเทศได้เข้าถึงการศึกษาและพัฒนาตนเองสู่การเป็นพลเมืองคุณภาพของสังคม

๒. นวัตกรรมทางสังคม: โรงเรียนเคลื่อนที่ (Mobile School)

การปรับเปลี่ยนบทบาทสถานพินิจให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ ควบคู่ไปกับการพัฒนา “โรงเรียนเคลื่อนที่” (Mobile School) ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม นับเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่ทลายกำแพงการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทรงพลังใน ๓ มิติ คือ ๑) ก้าวข้ามระยะทาง ลดอุปสรรคเชิงพื้นที่ทำให้เข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้ทุกที่ ๒) ยืดหยุ่นทางเวลา ปลดล็อกข้อจำกัดสำหรับผู้ที่มีเงื่อนไขชีวิต ทำให้การเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบเวลาที่เข้มงวด ๓) วัดผลตามศักยภาพ สร้างรูปแบบการประเมินที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนแต่ละคน

ปัจจุบัน “โรงเรียนเคลื่อนที่” ได้รับการขยายผลสู่โรงเรียนสังกัดรัฐ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) และศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ ทั่วประเทศ มีผู้เรียนในระบบไม่น้อยกว่า ๑,๗๐๐ คน เป็นเครื่องยืนยัน

ความสำเร็จของระบบนิเวศการเรียนรู้ใหม่ที่ขับเคลื่อนนโยบาย Thailand Zero Dropout Plus ได้อย่างไรรื้อย้อน

๓. การสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เสมอภาค

นายวิฑิตมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ตามมาตรา ๑๒ กับหน่วยงานรัฐและภาคีที่เกี่ยวข้อง และเป็นกำลังหลักในการผลักดันการปรับปรุงกฎกระทรวงภายใต้มาตรา ๑๒ แห่ง พรบ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งถือเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่ปลดล็อกข้อจำกัดเดิม

ทำให้เด็กในศูนย์การเรียนรู้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการทางการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐ

ความมุ่งมั่นทุ่มเทของนายวิฑิตตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ได้ผลิตดอกออกผลเป็นกลไก “หุ้นส่วนทางสังคม” ที่เข้มแข็งซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่ยังเป็นการวางรากฐานการสร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กทุกคนในประเทศไทยก้าวเดินบนเส้นทางแห่งความสำเร็จได้ด้วยตนเองอย่างเท่าเทียมและภาคภูมิใจ

นายวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ (พีชูป)

นักสื่อสารผู้เปลี่ยน “พลังสื่อ” ให้เป็น “สายตาที่มองเห็น” เด็กนอกระบบการศึกษา ด้วยความเชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชนที่สั่งสมมากกว่า ๓๐ ปี ในฐานะผู้ผลิตและพิธีกรรายการเด็กชั้นนำ อาทิ ซูเปอร์จิ๋ว, Super๑๐ อัจฉริยะพันธุ์จิ๋ว และ Super๑๐๐ อัจฉริยะเกินร้อย

นายวิวัฒน์ วงศ์ภัทรฐิติ หรือ “พีชูป” ได้อุทิศตนเพื่อถ่ายทอดศักยภาพของเด็กและเยาวชนผู้ขาดโอกาสทั่วประเทศ นายวิวัฒน์ไม่ได้เป็นเพียงผู้สื่อสารเรื่องราว แต่เป็นผู้นำการ “พลิกวิธีคิด” ของสังคม ให้เปลี่ยนจากการมองเด็กเปราะบางมาเป็นการมองเห็น “โอกาส” และศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวเด็กทุกคน หากได้รับรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับเงื่อนไขชีวิต

๑. การขับเคลื่อนนโยบายและการแก้ไขปัญหาในระดับสังคม

จากการทำงานใกล้ชิดกับเด็ก นายวิวัฒน์พบว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้หลุดออกจากระบบการศึกษาเพราะขาดความสามารถ แต่เกิดจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ภาระครอบครัว และความจำเป็นในการหารายได้ นายวิวัฒน์จึงสื่อสารแนวคิดใหม่ ที่ว่าเป้าหมายของการแก้ปัญหาไม่ควรหยุดอยู่เพียงการพากลับเข้าสู่โรงเรียนแบบเดิม แต่มุ่งมั่นเป็นนักสื่อสารที่ช่วยสร้างการรับรู้และสนับสนุนให้สังคมร่วมกันสร้าง “เส้นทางการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น” ที่เปิดโอกาสให้เด็กสามารถทำงาน ดูแลครอบครัว และเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องเลือกระหว่าง “การเรียนรู้” กับ “การอยู่รอด”

ด้วยทักษะด้านการสื่อสาร นายวิวัฒน์ได้ยกระดับปัญหาเด็กนอกระบบการศึกษาจากเรื่องส่วนบุคคล ให้กลายเป็นความรับผิดชอบร่วมของสังคม โดยเปลี่ยนการรับรู้ให้กลายเป็น “ความเข้าใจ” และพัฒนาสู่ “ความร่วมมือ” อาทิ แคมเปญ “๓๓ ปี ซูเปอร์จิ๋ว ส่งต่อความฝันให้น้องได้เรียน” ที่ทำให้สังคมเห็น “ความเสี่ยงของเด็ก” ในช่วงรอยต่อสำคัญหลังจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และร่วมกันสนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่า แม้เด็กจะไม่สามารถเดินต่อในระบบการศึกษาในชั้นเรียนได้ พวกเขาจะไม่มีวันสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้

**ขับเคลื่อนแนวคิด ‘Learn to Earn’
ภายใต้หลักการที่ทรงพลังว่า
‘เปลี่ยนงานให้เป็นหน่วยกิต
เปลี่ยนแบรนด์ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้’
เพื่อทลายข้อจำกัดของการเรียนรู้
ที่ยึดติดอยู่กับห้องเรียน**

๒. การขยายผลนวัตกรรมการศึกษาผ่านแนวคิด Learn to Earn

นายวิวัฒน์และภาคีเครือข่ายได้ขับเคลื่อนแนวคิด “Learn to Earn” ภายใต้หลักการที่ทรงพลังว่า “เปลี่ยนงานให้เป็นหน่วยกิต เปลี่ยนแบรนด์ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้” เพื่อทลายข้อจำกัดของการเรียนรู้ที่ยึดติดอยู่กับห้องเรียน โดยเชื่อมั่นว่าประสบการณ์จากการทำงานและทักษะชีวิต คือกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ หากได้รับการออกแบบและประเมินผลอย่างเหมาะสม

บทบาทสำคัญของนายวิวัฒน์คือการเป็น “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างโลกของเด็ก โลกของสื่อ และโลกของภาคธุรกิจ เข้าด้วยกัน นายวิวัฒน์ช่วยเปลี่ยนมุมมองของภาคธุรกิจจาก “ผู้สนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคม”

ให้ก้าวขึ้นมาเป็น “**หุ้นส่วนผู้จัดการศึกษา**” โดยเปลี่ยนสถานประกอบการ ร้านอาหาร และสนามกีฬา ให้กลายเป็น “**ห้องเรียนแห่งโอกาส**” ที่เด็กสามารถเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกทักษะ มีรายได้ และก้าวสู่คุณวุฒิทางการศึกษาได้พร้อมกัน

ในปี ๒๕๖๙ นายวิวัฒน์ได้ระดมพลังเครือข่ายต่อยอดสู่โครงการ “**๑๐ ธุรกิจแห่งอนาคต**” เพื่อขยายพื้นที่การเรียนรู้ให้ครอบคลุมสาขาที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานยุคใหม่ ทั้งสื่อสร้างสรรค์ เทคโนโลยี ค้าปลีก และอุตสาหกรรมสุขภาพ แนวทางนี้สอดคล้องอย่างลึกซึ้งกับเป้าหมายของนโยบาย

Thailand Zero Dropout Plus ที่มุ่งเน้นการสร้างหลักประกันว่า ไม่ว่าเด็กจะอยู่ในสถานการณ์ชีวิตรูปแบบใด พวกเขาจะได้รับการโอบอุ้มและเชื่อมโยงเข้าสู่เส้นทางที่เหมาะสมกับตนเองเสมอ

ด้วยคุณูปการอันโดดเด่น นายวิวัฒน์จึงเป็นต้นแบบของ “**นักสื่อสารเพื่อการศึกษาที่ยืดหยุ่น**” ผู้พิสูจน์ให้เห็นว่า เมื่อพลังของสื่อและภาคธุรกิจถูกนำมาผสานเข้าด้วยกัน สิ่งนั้นจะกลายเป็นเส้นทางการเรียนรู้ที่ทรงพลังเพื่อยืนยันว่าสังคมไทยจะไม่ทิ้งเด็กคนใดไว้ข้างหลังอย่างแท้จริง

